

oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPK

NARODENÍM SA STALI SOKOLIARMÍ

Na návšteve u Jara Kanáta a Mira Mozoľu

Anglický pointer
Pomocník sokoliara

Medzinárodný festival v Abu Dhabi
Prezentácia mladých slovenských sokoliarov

Stretnutia sokoliarov 2014
Úlovky ako za starých čias

rtv:2

MEDIÁLNY PRIESTOR AJ PRE SOKOLIAROV

halali
televízna relácia o prírode

DOTKNITE SA PRÍRODY

E | halali@halali.sk

- 02 // Príhovor
- 03 // Miľníky sokoliarskeho roka 2014
- 07 // Sokoliarsky festival Abu Dhabi
- 11 // Žiačky zo Štiavnických Baní
- 14 // Pod krídlami orla
- 17 // Sokoliarske randevu
- 19 // Sokoliari na východe
- 20 // V hniezde sokoliarov
- 22 // Jubilejná Banská Štiavnica
- 24 // Anglický pointer
- 28 // Lov líšok orlom sklaným
- 30 // Minitest
- 31 // Nikolíniho záhada
- 32 // Narodením sokoliarmi
- 36 // Výročný snem SPK
- 37 // Deň sokoliarstva
- 38 // Zoznam sokoliarskych stredísk
- 39 // Zvieracie záchranky
- 40 // Polstoročnica lovv
- 41 // Sokoliarsky signál
- 42 // Zoznam DNA pracovísk
- 43 // Kričme „oróóól“
- 47 // Sokoliarske strediská majú zelenú
- 48 // Zoznam funkcií v SKS pri SPK

SOKOLIAR – oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPK

Číslo: 3

Rok vydania: 2015

Šéfredaktor: Mgr. Ľubomír Klúčik, klucik@halali.sk

Redakčná rada: Ing. Alojz Kaššák (predseda), kassak@halali.sk

členovia: Ľubomír Engler, MVDr. Ladislav Molnár, PhD., Ing. Miroslav Ostrihoň, PhD., Mgr. Pavol Michal, Ing. Daniel Haraba

Grafická úprava: Radoslav Cimerák, cimerak@halali.sk

Fotografie: Alena Kaššáková, Ladislav Molnár, Pavol Michal, Ján Kebísek, Jana Šmehýlová, Ivan Hurbánek, Alojz Kaššák, Ľubomír Engler, Veronika Dolníková, Ivan Mala, Ľubomír Málek, Peter Šomek, Lucia Hudecová, Ivan Maroš, Marta Tatar, Juraj Bajo, redakcia Halali

Tlač: ForPress Nitrianske tlačiarne, s. r. o.

Vydavateľ: © Halali, n.o. pre potreby Slovenského klubu sokoliarov pri SPK.

Všetky príspevky autorov boli redakčne upravené.

Kontakt na redakciu:

Vaše názory, príspevky do časopisu, pozvánky na podujatia, tipy do obsahu ďalšieho vydania posielajte na email: halali@halali.sk

PRÍHOVOR prezidenta SKS pri SPK

Priatel'ia sokoliari a sokoliarky.

Opäť držíte v ruke nové číslo Sokoliara, v poradí už tretie v novom šate. V úvodnom príhovore sa zvykne spomenúť, čo bolo v uplynulom roku pre život klubu dôležité, prípadne, čo sokolarstvo u nás pozitívne, alebo negatívne ovplyvnilo. Našťastie musím konštatovať, že toho pozitívneho bolo viac.

Pre náš klub i sokolarstvo je životne dôležité vychovávať nové generácie sokoliarov, ktorí sú zárukou toho, že sokolarstvo bude i naďalej žijúce dedičstvo ľudstva. 16. decembra 2013 vošla do platnosti vyhláška č. 489/2013 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve. V tejto vyhláške, na náš podnet, pribudol § 37 a, ktorý definuje sokoliarsku skúšku, ktorá doposiaľ nebola zakotvená v žiadnej právnej norme a vykonávala sa podľa klubového organizačného poriadku. Na základe tejto právnej úpravy Slovenská poľovnícka komora poverila SKS pri SPK organizovaním sokoliarskej skúšky, schválila náš skúšobný poriadok a menovala skúšobných komisárov pre sokoliarsku skúšku z radov našich členov. Sme teda jediná sokoliarska organizácia na Slovensku, ktorá v súčasnosti podľa platnej poľovníckej legislatívy môže vychovávať nových sokoliarov. S touto problematikou súvisí i to, že v roku 2014 sme začali s výmenou členských preukazov a vydávaním preukazov pre kandidátov a mimoriadnych členov. Naštartovali sa konečne i sokoliarske strediská, čo klubu uľahčuje vnútornú komunikáciu a zlepšuje prezentáciu našej činnosti navonok. Podarilo

sa taktiež ozdraví ekonomiku a konečne naša kasička nezíva prázdnotou. Prispelo k tomu zlepšenie disciplíny pri platení členského a odbúranie nákladov za právnické služby.

Musíme sa pochváliť i Slovenským stretnutím sokoliarov v Horných Salibách, ktoré bolo rekordné, čo do počtu účastníkov, zúčastnených štátov a taktiež úlovkov. Naši členovia v decembri vzorne reprezentovali klub na festivale v Arabských Emirátoch, kde sme opäť dokázali, že patríme do veľkej svetovej sokoliarskej komunity.

Negatívom pre nás bola v minulom roku novela zákona 543/2002Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktorá § 35 ods.1, ktorý pojednáva o zákaze kríženia pôvodných druhov, a ktorá tento rozšírila i o zákaz rozmnožovania krížencov. Tento problém sa pokúsime riešiť pri vypracovaní nového zákona o ochrane prírody.

V súčasnosti spolu s ostatnými chovateľmi rokujeme s MŽP SR o malej novele platného zákona, konkrétne o zrušení preukazov pôvodu, podmienok pri krúžkovaní odchovaných mláďat, registrácii jedincov na druhových kartách a podmienkach vykonávania DNA testov. V prípade, že budú akceptované naše návrhy odbudne väčšina problémov, ktoré doteraz trápili našich členov pri komunikácii s orgánmi ochrany prírody.

Záverom mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí sa podieľali na vydaní tohto spravodaja – členom redakčnej rady, autorom článkov, fotografom ale i vám všetkým, ktorý sokoliarčíte, a preto je o čom písať.

Prajem vám úspešný sokoliarsky rok 2015!

Ing. Alojz Kaššák – prezident SKS pri SPK

sokoliari.sk

oficiálna web stránka Slovenského klubu sokoliarov pri SPK

**BUĎ
INFORMOVANÝ**

- všetky aktuálne informácie o činnosti klubu, o zasadnutiach výboru
- aktuality zo života sokoliarov
- vaše texty, fotografie a videá
- skúšobný poriadok, stanovy
- odchov dravcov
- sokoliarske strediská

Aktívne sa zapojte do tvorby a pravidelnej aktualizácie webstránky.
Vaše príspevky, námety, fotografie a videá posielajte na email: daniel.haraba@svp.sk

Mílniky sokoliarskeho roka 2014

Ing. Daniel Haraba

V roku 2014 sa uskutočnili tri zasadnutia prezídia SKS pri SPK, a to v termínoch, počas ktorých sa konali sokoliarske podujatia:

17.01.2014 - Lov lišok orlami (Mlynčeky pri Kežmarku)

14.06.2014 - Sokoliarska skúška (Banská Štiavnica)

23.10.2014 - Medzinárodné sokoliarske stretnutie 2014 (Horné Saliby)

Certifikát na predvádzanie

Členovia prezídia a poradného orgánu pracovali na príprave podmienok na získanie CERIFIKÁTU, ktorý by umožňoval sokoliarskej skupine vystupovanie na verejnosti pod záštitou SKS pri SPK. Predmetný materiál bol z časti vypracovaný, ale v roku 2014 sa ho nepodarilo dokončiť do konečnej podoby.

Školenie kandidátov

Školenie kandidátov sa uskutočnilo 24.5.2014 vo Zvolene a zúčastnilo sa ho 5 kandidátov, následne 14.6.2014 sa uskutočnila sokoliarska skúška pre kandidátov Slovenského klubu sokoliarov pri SPK v priestoroch Strednej odbornej školy lesníckej v Banskej Štiavnici, ktorej sa zúčastnilo 10 kandidátov. Všetci zúčastnení sokoliarsku skúšku absolvovali z toho piati s hodnotením „prospel s vyznamenaním“.

Licencia na krúžky

Členovia prezídia a poradného orgánu sa v roku 2014 zúčastňovali na rokovaníach s MŽP SR a ŠOP SR týkajúcich sa, okrem iného aj nezameniteľného označovania nesnímateľnými krúžkami vyrobenými resp. distribuovanými licencovaným výrobcom alebo distribútorom, ktorý ma od MŽP rozhodnutím udelenú „licenciu na krúžky“. MŽP SR do dnešného dňa licenciu na krúžky nepridelilo nikomu. Od platnosti predmetného ustanovenia zákona t.j. v odchovnej sezóne 2013 a 2014 mohli chovatelia okružkovať odchované dravce svojimi krúžkami. Ako to bude v odchovnej sezóne 2015 nám dúfam MŽP SR dá vedieť do začiatku odchovu. Prezident klubu Ing. Kaššák vyzval listom MŽP SR, aby k danému problému zaujalo stanovisko.

Smernica o welfare

Začiatkom roka 2015 sa vypracovala vnútro klubová smernica, ktorá je v súlade s podmienkami uvedenými vo welfare – všeobecné zásady k predvádzaniu sokoliarskych dravcov. Bol vypracovaný materiál Welfare - Minimálne požiadavky na držbu sokoliarskych dravcov a sov v zajatí. Predmetný materiál sa nachádza u tajomníka klubu, ktorý ho na vyžiadanie poskytne členom klubu. Predmetný materiál sa pri najbližšej novelizácii veterinárnej vyhlášky do nej zapracuje.

Otázky na skúšky

Pracovalo sa ja na príprave nových otázok na sokoliarsku skúšku vo forme testu, ktoré budú predložené na výročnej schôdzi na schválenie a následne budú okruhy otázok dostupné na webovej stránke klubu. Sokoliarska skúška v roku 2015 bude uskutočnená, už na základe nových otázok.

Výmena členských preukazov

Počas medzinárodného sokoliarskeho stretnutia v Diakovciach začala prebiehať výmena členských preukazov (nový sokoliarsky preukaz je v tvrdej väzbe pre riadnych členov a mimoriadnych členov a v mäkkej väzbe pre kandidátov). Členovia ktorí požiadali o výmenu sokoliarskeho preukazu na stretnutí a mali pri sebe fotografiu dostali nové preukazy (32 členov a 6 mimoriadnych členov), u ostatných členov bude prebiehať výmena postupne, počas najbližšieho obdobia tak, aby do troch rokov mali všetci členovia nový sokoliarsky preukaz.

Zákaz medzidruhového kríženia

V roku 2014 sa dostal do zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§ 35 ods. (1) písm. d) odsek, ktorý zakazuje chráneného živočícha medzidruhovo krížiť vrátane krížencov. Z dôvodu nejednoznačného výkladu predmetného znenia, prezident klubu Ing. Kaššák požiadala listom MŽP SR o podrobný výklad predmetného znenia.

Oprava údajov

Koncom novembra 2014 nás oficiálnym listom MŽP SR upozornilo na nepresné údaje týkajúce sa CITES-u uvedené na našej internetovej stránke. Predmetné údaje sme opravili podľa platného znenia zákona a nachádzajú sa na internetovej stránke klubu.

Výročná konferencia Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore (SKS pri SPK) sa uskutočnila vo Zvolene dňa 8.3.2014 aj za účasti prezidenta SPK a SPZ - Ing. Tibora Lebockého, PhD. Na fotografii zľava: Pavol Michal, Daniel Haraba, Tibor Lebocký a Alojz Kaššák.

Nezabúdajte platiť členské!!!

Ku koncu roka 2014 boli členovia klubu e-mailom niekoľkokrát upozornení na povinnosť zaplatiť členský príspevok na rok 2015, ktorý je 20,- € do 31.12.2015. Kto do daného termínu neuhradí členský príspevok prestáva byť členom SKS pri SPK a pri opätovnom vstupe do klubu bude musieť uhradiť aj zápisné ktoré je 20,- €, takže bude musieť zaplatiť 20,- € + 20,- € (bolo to odsúhlasené na konferencii SKS pri SPZ v roku 2012 a v roku 2014 bolo uložené výboru dôsledné dodržiavanie tohto nariadenia).

Kolko nás je?

K 15.1.2015 máme 205 platných členov, 15 čestných členov a 7 kandidátov. Aj napriek tomu, že boli všetci upozornení, aby platili len cez banku a do údajov uviedli svoje meno sú 2 platby, ktoré sa nedajú zidentifikovať. Našli sa aj takí členovia, ktorí v roku 2014 nemali zaplatené členské a na rok 2015 si zaplatili aj zápisné aj členské. Z minulého roka nám ostalo 50 členov, ktorí si členský príspevok na rok 2015 do 31.12.2014 neuhradili. Pre porovnanie v roku 2014 sme mali 247 riadnych členov a 16 čestných členov.

Na minuloročnej výročnej členskej schôdzi klubu bolo schválené neplatenie členského pre sokoliarov nad 65 rokov a pre sokoliarov ZŤP. Túto informáciu mali členovia oznámiť písomne tajomníkov klubu. K dnešnému dňu prišiel dve žiadosti.

Priebežne počas roka boli členovia SKS pri SPK, ktorí majú e-mailovú adresu informovaní o dianí v klube a boli upozornení na potrebu zaplatiť členský príspevok na rok 2014 do 31.12.2013. Urobili to cca 3/4 členov. Zároveň boli aj vyzvaní na poslanie informácií o sokoliarskych strediskách a o počtoch jednotlivých dravcov.

Zlepšenie disciplíny

Môžem skonštatovať, že čo sa týka zasielania informácií od jednotlivých členov ohľadom, aktualizácie údajov, počtov dravcov, evidencii v strediskách, včasné prihlasovanie na sokoliarske stretnutie, platenia členského sa to oproti minulým rokom zlepšilo. Ale aj tak by som apeloval na členov klubu ohľadom plnenia si svojich povinností, lebo je stále veľa členov, ktorí to zanedbávajú.

V klube je nahlásených 23 sokoliarskych stredísk, kde je evidovaných 192 členov, ale medzi nimi sú aj takí, čo ešte nezaplatili členské na rok 2015. Dravce pre vnútornú potrebu klubu nahlásilo 53 členov a spolu majú títo členovia spolu 255 dravcov (gro nahlásených dravcov sa používa len na sokoliarske vystúpenia, resp. sú zaradené v odchove). Na fotografii je ekonómka nášho klubu Mgr. Janka Šmehýlová.

Sokoliarsky festival Abu Dhabi 2014

Ing. Ján Kebísek

Festivalu som sa zúčastnil, ako náhradník na základe rozhodnutia prezídia SKS pri SPK počas zasadania v Horných Salibách. Aj keď festival prebiehal v dosť nevhodnom čase vrcholiacej sokoliarskej sezóny, bol som nakoniec tejto príležitosti povďačný pretože som videl naše hobby v iných súvislostiach a v inej kultúre. Ako červená niť týchto spomienok musím zodpovedne vyhlásiť: buďme radi, že cvičíme, lietame a lovíme s našimi dravcami v tomto prostredí, v ktorom žijeme! Je to pre nás neporovnateľne lepšie, ako to čo som videl. Nesmie sa to, ale brať ako nevďačnosť k hostiteľom, pretože po stránke organizačnej sa festivalu nedá absolútne nič vyčítať. Posúďte sami.

Kráľovská starostlivosť

Akcie spojené s festivalom sa odohrávali od 6. do 13. decembra 2014 na dvoch rôznych miestach. Prvé tri dni sme strávili v púštnom stanovom tábore vo vlastnom stane, vzdialenom asi 80 km od Abu Dhabi. Všetky spoločenské akcie prebiehali vo veľkých klimatizovaných stanoch, alebo v tradičných beduínskych prístreškoch. Čo sa týka stravy, ubytovania a starostlivosti bolo o všetkých delegátov kráľovsky postarané.

Za SKS pri SPK sa festivalu zúčastnili Ľubo Málek a ja. Ľubo bol vybratý, ako víťaz umeleckej sekcie pre svoje nádherné kresby. Laco Molnár zastupoval delegáciu IAF so svojím poslaním veterinárneho lekára. Ďalší člen SKS pri SPK Pavol Michal bol na festivale s dvoma žiačkami, Luciou a Dorotkou a prekladateľom Marošom Karabinosom, reprezentovali sokoliarsku edukačnú činnosť našej republiky. Okrem nás sa festivalu zúčastnili aj členovia občianskeho združenia SKS A. Moravčík a T. Krivjanský s prekladateľom.

ROBARA - RObotická houBARA

V nedeľu 7. decembra, nás ráno prebudil chlad, ktorý sme asi nečakali; celý deň však následne pripekalo, a tak sme boli konfrontovaní s paradoxom: cez deň teplo (cca 30°C), v noci zima (cca 6°C). V spoločenskom stane celý deň „bežali“ veľmi zaujímavé prednášky, vonku ukážky letu sokolov na lietací model houبارy (slovensky: Drop hrivnatý, tradičná korisť arabských sokoliarov). Mňa zaujala prezentácia mexického sokoliara R.Padilla o spôsobe odchyty, výcviku a lovu so Sokolom kobcom, s ktorým je schopný loviť dokonca aj divých holubov. Dr. Fox predstavoval model houبارy, ktorému dali názov ROBARA (RObotická houBARA), ktorý by mal imitovať lov na túto korisť, keďže houبارa je prísne chránená a lov na ňu je v UAE zakázaný. Robara je rozmerovo identický model, ktorého manévrovacie schopnosti a rýchlosť letu sú veľmi podobné reálnemu vtákovi, dokonca je schopný aj mávať krídlami. Pre nás by takýto model mohol mať význam pri výcviku a navádzaní dravca na podobnú korisť, autori pripravujú aj verziu vrany; v týchto arabských krajinách, kde vo veľkom prevádzajú závody rozličného druhu, bola uvádzaná možnosť pretekania formou duelu, vtedy najskôr jeden sokoliar púšťa sokola, druhý manévruje s modelom a následne sa úlohy vymenia. Jednotlivé predvádzania sa budujú

a na základe množstva získaných bodov sa určí víťaz. Je to zaujímavá alternatíva, ale s reálnym lovom, ktorého výsledok je nepredpokladateľný, by som to nikdy nemenil.

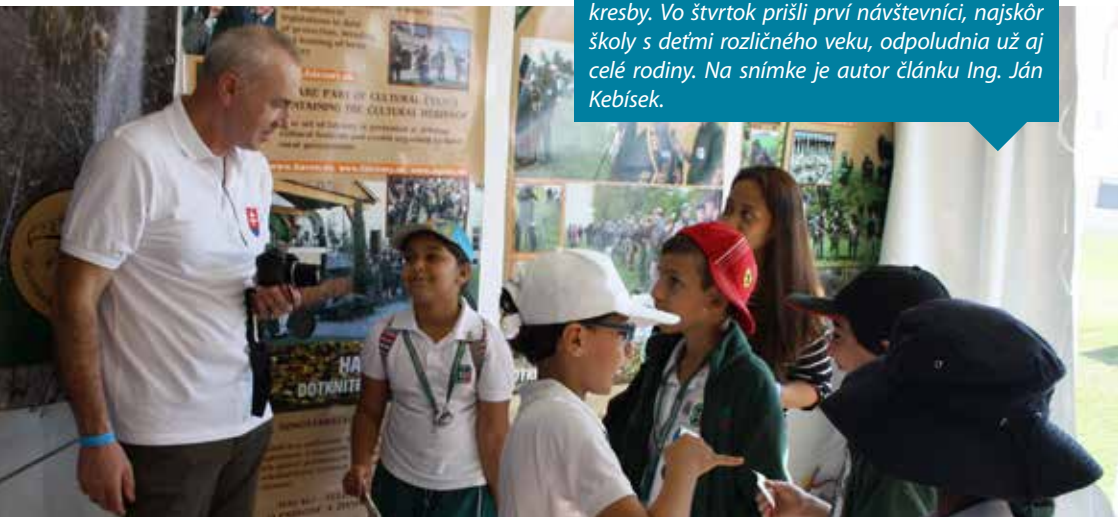
Čo vy na to, páni veterinári?

Veľmi zaujímavé boli prednášky s veterinárnou tematikou. Pritom ma napadla myšlienka, že by sme veľmi potrebovali aspoň základný manuál, ako rozpoznať príznaky ochorenia a poskytnúť dravcovi prvú pomoc, tak ako o tom rozprávala pani Margarit Muller, riaditeľka sokolej nemocnice v Abu Dhabi. Čo vy na to, páni veterinári?

Gratulujem Pavol!

Medzi veľmi ocenené prednášky patrila aj prezentácia našej delegácie o výchovných aktivitách sokoliarskej školy vedenej Pavlom Michalom; znova tu bola potvrdená jedinečnosť tejto činnosti aj v celosvetovom meradle. Gratulujem Pavol!

V pripravenom stane bol zavesený veľkorozmerný poster prekrývajúci celú zadnú stenu. Na prezentáciu sme použili klubové postery a Ľubove kresby. Vo štvrtok prišli prví návštevníci, najskôr školy s deťmi rozličného veku, odpoľudnia už aj celé rodiny. Na snímke je autor článku Ing. Ján Kebísek.

Na ťavách sedia zľava: Ján Kebísek, Ivan Mala, neznáma sokoliarka, Veronika Svrčková, Ladislav Molnár a Kazachstanec Alik.

Lov na houbary a králiky

Dosť bolo sedenia v klimatizovanej sále, na druhý deň sme sa na ťavách vydali do púšte - do ohraničeného priestoru, kde nám miestni sokoliari predviedli lov na umelo odchované a vypustené houbary. Niektoré lety boli naozaj veľmi pekné, ale vo všeobecnosti bolo cítiť, že takto lov na prirodzene letiace vtáky neprebieha. V ten istý deň sme navštívili rezerváciu, kde prezentovali lov s harismi na púštne králiky, tiež umelo vysadenými.

Pre mňa asi najdôležitejšia ustanovizeň - Falconry Hospital in Abu Dhabi. Bolo ohromujúce vidieť takú veľkolepú veterinárnu starostlivosť o našich miláčikov. Navštívili sme aj miestne výstavnisko s množstvom stánkov a rozličných podujatí, ktoré sa konali pri príležitosti 43. výročia založenia UAE, dokumentujúce úžasný rozvoj tejto mladej krajiny.

Velkolepé Abu Dhabi

Nasledovný deň sme mali výlet do Abu Dhabi. Najskôr sme navštívili výstavnú skriňu tohto mesta, Velkú Mešitu. Skutočne impozantná stavba, ktorú stojí za to vidieť.

V stredu ráno sme sa premiestnili do centra, kde sa sokoliarsky festival konal. Už prvý pohľad na miesto svedčil o vzťahu aký organizátori k tejto akcii mali, pretože sme sa prechádzali po nádhernom mäkkom zelenom trávniku, ktorý bol pravdepodobne položený len niekoľko hodín pred našim príchodom, pretože už o dva dni mal farbu púšte.

Za necelé tri hodiny nás už zvolávali na odchod, pretože sme sa museli urýchlene ubytovať a následne odísť do Sokoliarskeho klubu v Abu Dhabi, kde bolo prichystané predstavenie tradičného a moderného sokoliarstva. V tomto bode to organizátori trochu nezvládli, nakoľko ubytovať viac ako 500 delegátov v troch rozličných, aj keď susediacich hoteloch, trvalo výrazne dlhšie ako sami predpokladali, čím sme sa do spomínaného klubu dostali takmer o dve hodiny neskôr ako bolo pôvodne predpokladané. Bola to škoda, pretože miestni sokoliari mali pripravené pekné ukážky rozličných metód, ako je let na vábitko za modelom lietadla a na kvadroptéru (američania tomu hovoria dron). Po používaní draka je toto ďalší moderný spôsob výcviku, ktorý asi výškový sokoliar bude musieť zvládnuť.

Pre rýchle stmievanie sa nám len okrajovo ukázali ich hlavnú súťaž nahrádzajúcu

klasický lov, pozostávajúcou z troch hlavných disciplín, a to let sokola za vábitkom vyrobeným z troch houbarích krídiel (toto vábitko volajú Telwah) na čas medzi dvoma stĺpmi vzdialenými od seba cca 400 až 600m, potom nasleduje let na balón vo výške 200m a poslednou disciplínou je let za modelom lietadla po dopredu určenej dráhe; čas každého sokola je veľmi presne meraný, dravce majú na nohe špeciálny elektronický krúžok, ktorý v cieľi sníma kamera. Každý víťazný sokol je povinne testovaný na prítomnosť nedovolených povzbudzovacích prípravkov. Celý tento „cirкус“ je nevyhnutný, pretože víťazom náležia neuveriteľné ceny: za prvé miesto sa získa terénne auto, druhé miesto je ocenené 50 000 AED (asi 10 000 €), tretie miesto 25 000 AED. Súťaž bola zaklinovaná lukulskými hodmi pre všetkých účastníkov.

Ostatné dva dni, v piatok a sobotu bola situácia obdobná, preto by som sa iba opakoval. V mnohých bodoch by sa dala naša expozícia vylepšiť, hovorili sme o tom na rozšírenom prezídiu, ale celkovo si myslím, že pri rozpočte, ktorý klub mal, to bolo asi maximum dosiahnuteľného.

Žiačky zo Štiavnických Banií v Abu Dhabi

Mgr. Pavol Michal

Životný štýl a kultúra Arabov je neodmysliteľne spätá so sokoliarstvom. Pernatých dravcov si veľmi vážia a práca sokoliara je hodnotená ako jedna z najlukratívnejších v arabských krajinách. Sokoliarstvo je záľuba, ktorá spríjemňuje chvíle v relatívne nudnom mori piesku v arabskej púšti. Arabskí šejkovia sa rozhodli pozvať do svojej krajiny sokoliarov z celého sveta a zorganizovali 3. medzinárodný sokoliarsky festival – International Festival of Falconry v hlavnom meste Spojených arabských emirátov Abu Dhabí. Pozvali zástupcov národných delegácií z 85 krajín sveta.

Naše malé Slovensko malo na tomto netradičnom festivale reprezentáciu v troch stupňoch, čo sme zaznamenali už len pri Veľkej Británii, USA a Pakistane. Slovenský klub sokoliarov pri Slovenskej poľovníckej komore vyslal členov, ktorí získali svoju účasť za umeleckú činnosť. Prezentovali činnosť slovenských sokoliarov, významné sokoliarske podujatia a veľký záujem bol hlavne o sokoliarske lovy s orlami skalnými. Práve v tomto spôsobe lovu sú naši sokoliari považovaní za svetovú špičku. Druhá časť slovenskej delegácie pozostávala z členov OZ Slovenský klub sokoliarov, ktorí sa zamerali na prezentáciu knihy o sokoliarstve. Táto kniha je obrazom slovesného sokoliarstva a jeho histórie. O knihu bol veľký záujem. Tretia časť slovenskej delegácie bola zo Základnej školy s materskou školou Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach.

Práve tejto časti delegácie by som sa viac venoval. Základná škola s materskou školou Maximiliána Hella je jedinou základnou školou na svete, na ktorej sa vyučuje sokoliarstvo ako oficiálny hlavný vyučovací predmet. Školský vzdelávací program je rozšírený o vyučovanie predmetu - Sokoliarstvo a chov koní. Práve táto skutočnosť zarezonovala aj medzi arabskými sokoliarmi a pozvali zástupcov školy na prezentáciu tohto netradičného a atraktívneho vyučovacieho programu. Delegácia zo základnej školy pozostávala z dvoch žiačok Dorotky Osvaldovej (7 rokov), Lucky Hudecovej (13 rokov), tľmočníka a odborníka na marketing Maroša Karabinoša, poslanca obecného zastupiteľstva v Štiavnických Baniach Gabriela Ševečka a riaditeľa základnej školy - sokoliara Pavla Michala.

Cieľom účasti delegácie zo základnej školy na festivale bolo prezentovať netradičný školský vzdelávací program, ktorý je rozšírený o sokoliarstvo a chov koní. Na naše prekvapenie bol o vyučovanie sokoliarstva na základnej škole veľký záujem. Najväčší záujem prejavili členovia delegácií priamo zo Spojených arabských emirátov, Veľkej Británie, Nemecka, Spojených štátov

Na snímke zľava: Lucia Hudecová (13 rokov), jeho excecencia Dr.Mohamed al Bowardi (sponzor festivalu), Mgr. Pavol Michal (riaditeľ ZŠ, osvetár klubu) a Dorotka Osvaldová (7 rokov).

amerických, Venezuely, Mexika, Iránu, Pakistanu, Turecka, Kazachstanu, Mongolska a Juhoafrickej republiky. Zaujímali sa o systém vyučovania, spôsob hodnotenia, obsah hodín, časovú dotáciu a legislatívnu formu zaradenia do vyučovania.

Výsledky účasti na festivale sú evidentné tým, že škola sa už zapojila do projektu Mongolian Artificial Nest Project. Cieľom tohto projektu je prezentovať sokolarstvo v Mongolsku, ako aj záchranu ohrozeného druhu pernatého dravca sokola rároha (*Falco cherrug*) vo svete. Súčasťou tohto projektu bude aj pobyt mongolských detí v Štiavnických Baniach v roku 2016 s hlavným cieľom naučiť ich základy sokolarstva. Pobyt týchto detí bude financovaný z prostriedkov zo Spojených arabských emirátov a Veľkej Británie. Na festivale sa rozoberala aj myšlienka organizácie sokoliarskeho tábora.

Už v tomto roku 2015 cez letné prázdniny zorganizuje naša škola 1. medzinárodný sokoliarsky tábor. Teší nás, že naša škola je

lídrom sokoliarskeho vzdelávania vo svete a účasť na festivale priniesla už prvé výsledky, čím sa naplňujú naše prania a sny, pretože oči zvieratá majú schopnosť hovoriť tým najkrajším jazykom na svete a zvieratá majú neuveriteľnú schopnosť robiť ľudí šťastnejšími, a to dokonca aj tých, o ktorých by ste si to vôbec nemysleli. Pevne veríme, že myšlienky sokoliarskeho vzdelávania prekročia hranice Slovenska, a tým budú šíriť dobré meno našej malej, ale krásnej krajiny.

Dorotka Osvaldová sa pozerala na sokoliarov aj z ťavieho chrbta. Ťava jednohrbá, alebo dromedár je veľký cicavec z čelade ťavovitých, ktorý je v prírode už vyhubený a žije len v zdomácnenej forme. Ťava jednohrbá je veľké zviera s dlhými nohami dlhé 2,2 až 3,4 m a vážiace 450 – 550 kg. Na očiach má dvojrstvové mihalnice, ktoré ju ochraňujú pred vniknutím piesku do očí. Hrb pohlcuje teplo a chráni tak zviera pred slnkom. Okrem toho obsahuje zásoby tuku, ktorého odbúraním sa uvoľňuje energia a voda.

VÁBNIČKY | BALABÁNY
MASKOVACIE ODEVY | PACHOVÉ ODRÁDZADLÁ

POĎTE S NAMI DOLESA.sk

Pod krídlami orla!

Mlynčeky I., Liptovské líšky, Mlynčeky II.

Ing. Ján Pilát

Priatelia, sezóna je za nami. Zostal čas na krátke bilancovanie. Tak ako po iné roky aj teraz sme otvorili loveckú sezónu na našej základni začiatkom októbra v Mlynčekoch. Prišli skoro všetci, dokonca aj chalani z Rakúska. Lovili sme počas štyroch dní v revíroch v okolí Kežmarku.

Mlynčeky I.

Prvý deň - PZ Spišský Štvrtok

V šašinách bolo viac srnčej ako líšok . V pohone nás bolo menej, ako je treba a tak sme ich veľa nevyhnali. Všetci sa tešili na pohon, ktorý sa ťahá od miestneho družstva. Tak ako inokedy ani teraz nesklamal. Líšky začali vybiehať, nálada sa patrične zlepšila a dostavil sa aj úspech. Líška sa podarila uloviť Tomimu.

Druhý deň - PZ Úsvit

Náš dlhoročný priateľ MVDr. Juraj Serbák a poľovnícky hospodár Peter Lichvár nám pripravili opäť nezabudnuteľný zážitok. Zveri bolo dostatok a tento krát nám dovolili loviť aj srnčiu. Podarilo sa nám uloviť 3 líšky a 2 kusy srnčieho. Úspešnými lovcami boli Michael Holfeinz, Peter Holešínský , Miro Mozoľa a Láďa Báár.

Tretí deň - PZ Zlatá Hora

Tak, ako vždy aj teraz to bol nádherný lovecký deň. Pekné počasie a dostatok zveri boli balzomom pre dušu sokoliarov. Celkový výrad loveckého dňa bol 5 líšok a 1 pytliačiaca mačka. Úspešnými boli tento krát Ivan Stolár, Láďa Báár, Jaro Kanát, Miro Mozoľa a Vašek Jícha.

Zľava stoja: Ladislav Melo, Ivan Hurbánek, Ivan Stolár, Franz Schuttelkopf, Hari Herak, Michael Holzfeind, Eda Školoud, Libor Záhradník, Honza Kuchynka, Jirka Gallát, Anton Hagara, Viktor Zubaj a Thomas Loscher

Štvrtý deň - PS Spišská Belá

Po zahájení loveckého dňa sme poľovali v dvoch pohonoch. Pod dohľadom Vlada Kleina a Luda Ovcáka sa nám podarilo uloviť 3 lišky. Úspešní boli Láďa Báár a dvakrát Vojto Škrba.

Celkový výrad - Mlynčeky I.

Na fotografii v strede (s vysieláčkou) Ing. Ján Pilát, po rannom nástupe upresňuje stanovišťa jednotlivých lovcov.

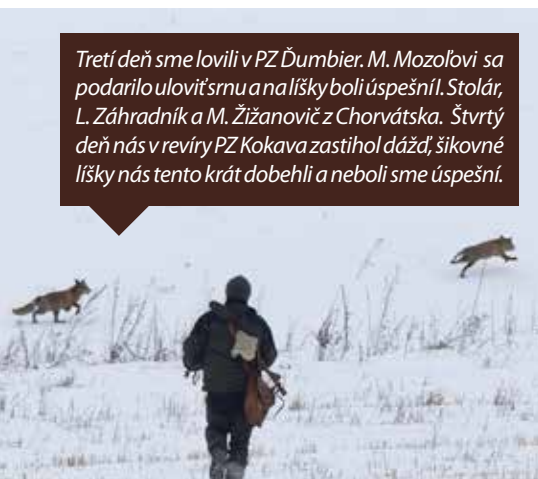

Liptovské líšky

V dňoch 12. až 16. novembra sme sa stretli v Závažnej Porube pri Liptovskom Mikuláši. Po niekoľkých rokoch sme zmenili penzión a musím povedať, že aj tu bolo riadne veselo.

V starých známych pohonoch PS Hybe sa nám prvý deň darilo, ulovili sme 3 líšky. Prekvapením pre sokoliarov čakajúcich na „štandoch“ boli traja vlci, ktorí z pohonu vybehli. Našli sa aj takí, ktorí pustili orla aj na takúto korisť, no bez úspechu. V druhý deň v pohonoch PZ Dovalovo a Hradská Hora bolo líšok dostatok. Tieto pohony sú pomerne dlhé, a tak sa im darilo unikať. Na výrade sa ocitli 2 líšky, 1 srnča a 1 mačka. Úspešnými boli Vojto Škrba a Miro Mozoľa. Večer sme to roztočili v rytme našej tradičnej kapely PRAMENE. Penzión sa otriasal v základoch.

Tretí deň sme lovili v PZ Ďumbier. M. Mozoľovi sa podarilo uloviť smu a na líšky boli úspešní. Stolár, L. Záhradník a M. Žižanovič z Chorvátska. Štvrtý deň nás v revíre PZ Kokava zastihol dážď, šikvové líšky nás tento krát dobehli a neboli sme úspešní.

Celkový výrad - Liptovské líšky

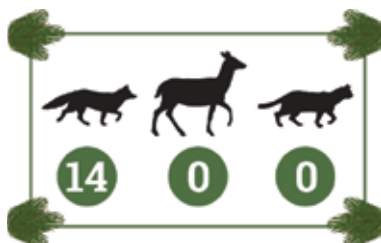
Mlynčeky II.

Záver sezóny patril januárovým Mlynčekom. Nádherné počasie s miernou snehovou pokrývkou, úžasný revír PZ Úsvit a tradične Juraj Serbák, to proste nemôže zlyhať. Líšky vybiehali ako na objednávku a v troch pohonoch sme ulovili 6 líšok. Po ceste domov sa ešte podarilo uloviť siedmu líšku. Úspešní lovcia Thomas dvakrát, Franz dvakrát a po jednom úlovku Jaro Kanát, Ivan Stolár a Tono Hagara.

Druhý deň nás v PZ Zvonárka trápilo zlé počasie. Tak ako v prvom pohone aj v treťom nás líšky doslova prepadli. Vybiehali z každej strany, a tak sme sa s tohtoročnou sezónou rozlúčili vo veľkom štýle. Celkovo sme v tento deň ulovili 6 líšok. Lovcami boli Ivan Stolár, Ivo Kristek, Libor

Záhradník sa podelil o líšku s Edom Školoudom. Svoju prvú líšku ulovil Honza Kuchynka, po jednej ulovili ešte Miro Mozoľa a Tono Hagara.

Celkový výrad - Mlynčeky II.

Sokoliarske randevu

Sokoliari z 11-tich štátov sveta na Slovensku

Ing. Alojz Kaššák

V termíne od 22. do 26. novembra 2014 usporiadal náš klub Slovenské stretnutie sokoliarov s medzinárodnou účasťou. Termín sme už tradične zosúlادili s termínmi stretnutí v susedných štátoch, tak aby mohli sokoliari plynule absolvovať všetky významné sokoliarske lovy v rámci Európy. Prevládali naši členovia, ale privítali sme aj sokoliarov z Česka, Poľska, Srbska, Maďarska, Rakúska, Nemecka, Holandska, Belgicka, Anglicka, Talianska a Francúzska.

„Sardinky v oleji“, ale super nálada!

Pôvodne sme plánovali opäť zavítať do areálu termálneho kúpaliska v Poľnom Kesove. Bohužiaľ v deň, keď tajomník rozposlal pozvánky na stretnutie, nám majitelia areálu v Poľnom Kesove oznámili, že zahajujú rekonštrukciu celého areálu, a tak sme museli na poslednú chvíľu zmeniť miesto „hlavného stanu“. Je ťažké nájsť ubytovanie pre viac ako 100 ľudí v dosahu revírov, preto sme siahli po jedinom možnom areáli – Horných Salibách. Ubytovanie bolo tradične v chatkách, čo vyhovuje našim potrebám, ale problém bol s reštauráciou, ktorá bola pre všetkých 110 účastníkov malá. Hlavne rozlúčkový večer, bol v štýle „sardinky v oleji“. To nám však nemohlo pokaziť náladu, a tak sme sa zabávali naozaj medzinárodne, pretože účastníci stretnutia boli z jedenástich krajín.

Dravce boli tradične rozdelené do skupín. Dve boli orlie a sokolie a po jednej mali jastraby a kaňúry. Lovili sme v šiestich revíroch: Mojmirovce, Diakovce, Horné Saliby, Sereď, Branč a Abrahám. Fotografia je z úspešného výradu tretieho loveckého dňa.

Rekordné úlovky

Napriek tomu, že sa stále znižujú stavy malej zveri, čo sa prejavilo hlavne v predchádzajúcich dvoch rokoch, podarilo sa hlavne bažantom znova naštartovať a na výrade to bolo poznať. Za tri dni sa podarilo uloviť 87 zajacov, 22 bažantov, 2 nutrie a 1 holub hrivnák teda rekordných 112 úlovkov - skoro ako za starých čias. Najúspešnejší bol posledný deň, kedy sa ulovilo 42 kusov zveri. Zaujímavosťou bol úlovok dvoch mladých nutrii, ktoré naraz ulovil kaňúr. Jednou nohou jednu a druhou druhú. Škoda, že dravce nemajú viac nôh! Darilo sa i mladým lovcom a tak sme mohli pri záverečnom výrade pasovať troch sokoliarov a jednu sokoliarku na lovcov zajacov.

Vzácní hostia medzi sokoliarmi

Naše stretnutie prišli pozdraviť zástupcovia Ústredia Slovenskej poľovníckej komory, Prezident komory veterinárnych lekárov, zástupcovia samosprávy i Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR.

Návštevu nás poctila doc. Ing. Soňa Supeková, PhD., ktorá je prezidentkou medzinárodného klubu žien poľovníčok Artemis a prezidentkou Klubu slovenských poľovníčok. Vyzvala na spoluprácu naše sokoliarky a absolvovala s nami celý jeden lovecký deň.

Navštívili nás i redaktori Poľovníctva a rybárstva a o stretnutí vyšiel v tomto časopise článok, podobne ako v prílohe českej Myslivosti, kde bola na titulnej strane prílohy fotografia z nášho stretnutia. Počas stretnutia už tradične zasadalo i prezídium nášho klubu. Počasie nám prialo, voda v bazénoch bola teplá, zveri tentoraz „háfo“, personál nám vychádzal v ústrety, tak nám bolo super a tešíme sa na stretnutie v roku 2015.

Stretnutie v číslach

11 štátov
110 sokoliarov

86 dravcov:
24 orlov skalných
13 jastrabov lesných
1 orol jastrabovitý
19 kaňúrov okrúhlochvostých (haris)
29 sokolov a krížencov

REKORD !!!

112
úlovkov

Odmenili sme najlepších lovcov, najobetavejších vedúcich skupín, najkrajšie útoky i najšarmantnejšiu členku skupiny a najkurióznejší úlovok. Prezident SKS pri SPK pasuje Pavla Michala, ktorý ulovil svojho prvého zajaca s kaňúrom.

K perfektnej atmosfére tradične prispieva srbský sokoliar Hani Girgis. Jeho gajdy umocňujú medzinárodný charakter stretnutia.

Skupina sokolov, zľava stoja: Veronika Daňková, Laco Okapec, Pavel Moulis, Ján Kebísek, Lukasz Grzenkowski, Anton Štrba, Petr Heidler. V dolnom rade zľava: Martin Peček, Richard Arleth, Ján Bagyura, Miroslav Juriga.

Sokoliarske stretnutia na východe

Lubomír Engler, MVDr. Ladislav Molnár, PhD.

Sečovce

V peknom prostredí areálu Hotela Biele Studničky sa v dňoch 6-10.XI 2014 konalo IX. Medzinárodné sokoliarske stretnutie za účasti 30 sokoliarov z okolitých štátov a bohatej sto člennej koróny sympatizantov nášho prastarého spôsobu lovu pomocou pernatých dravcov.

Bohaté revíry a priaznivé teplé počasie nám pripravili vynikajúce podmienky na lov a zážitky ktoré sa nám navždy zapíšu do pamäti. Rozdelili sme sa do štyroch skupín a počas troch loveckých dní v dvoch revíroch sme nalovili 15 zajacov, 15 bažantov a jedného škrečka.

Dá sa povedať, že to je slušný výsledok na naše podmienky nakoľko naša zajačia populácia je dlhodobo definovaná, ako gumené monštra. V prevažnej miere sa lovilo v revíre poľovného združenia Ternava Sečovce za čo ich členom patrí veľká vďaka za umožnenie lovu, hlavne za ich starostlivosť na úseku chovu malej zveri a skvelý doprovod. Konkrétne v minulom roku vypustili okolo

400 bažantov, vysiali na tri polička krmnu repu o ktorú sa ručne starali, vybudovali nové krmné zariadenia a soliska. Aktívne znižujú stavy líšok, ako hlavného predátora drobnej zveri. Posledné roky nám enormne vzrástli „návštevy“ diviakov, čo je vážna hrozba a dúfam, že to v budúcnosti dramatický neovplyvni prírastky.

Tradičná slávnostná večera sa niesla v priateľskej a družnej atmosfére bez jazykových bariér z čašou plnou chutného tokajského vína a dobrého jedla. Nedá mi nespomenúť unikát, ktorý sa na iných sokoliarskych stretnutiach nevidí a to je, že zastúpenie nežnejšieho pohlavia prevyšoval počet drsných lovcov.

Zľava: Stanislav Danko, Jaroslav Capulič, Ladislav Molnár

Perín

Ako to už posledné roky býva zvykom, tak aj tento rok sa uskutočnil ďalší ročník strediskových sokoliarskych lovov pri obci Perín neďaleko Košíc pod záštitou MVDr. Ladislava Molnára. Tento rok sa poľovalo iba so sokolmi. Počasie nám prialo počas obidvoch dní. Revír bol kvalitne zazverený. Videli sme pekné útoky aj šikovné úniky zveri, čiže prišli si na svoje všetci vrátane sokolov a psov. Večer stretnutie pokračovalo posedením a debatami v reštaurácii vrátane vyhlásenia kráľa lovu. Pevne verím, že sa na budúcu sezónu takto stretne opäť.

V hniezde sokoliarov

41. medzinárodné stretnutie sokoliarov

Busko - Zdrój, Poľsko 2014

Ivan Mala

Poľský klub sokoliarov (Gniazdo Sokolników) zorganizoval v dňoch 12.- 16.11. 2014 Medzinárodné lovy so sokolmi, ktoré sa uskutočnili v skvelých revíroch okolo mesta Busko - Zdrój, 80km severovýchodne od Krakova.

Stretnutia sa okrem domácich sokoliarov zúčastnili aj hostia z Českej republiky, Rakúska, Veľkej Británie a dobré meno nášho klubu hájili Veronika Svrčková, Ivan Mala a Juraj Teringa so sokolmi sťahovavými. Do okolitých revírov sa jazdilo autami aj na väčšie vzdialenosti, keďže výmera niektorých revírov dosahovala až 14000 ha. V úzkych a dlhých poličkách sa striedali obrobené polia s pšenicou, petržlenom, cibuľou, jahodami a polička s úhorom. Takéto podmienky sú ideálne pre bažanty a jarabice. Hneď prvý deň lovv psy vystavili 6 kídľov tejto krásnej pernatej zveri. Takáto krajina je snom každého sokoliara loviaceho z krúživého čakania. Počasie nám prialo a tak sme mali možnosť vidieť rýchle a dlhé útoky. Naše dravce boli na lov pripravené veľmi dobre a za tri dni ulovila V. Svrčková so samčekom dve bažantie sľepky, J. Teringa so samicou sľepku a trojročného kohúta vážiaceho 1450 gramov, pričom samici sme pred útokom namerali výšku 170 m, za čo si

Väčšia časť zúčastnených bola ubytovaná v penzióne Agrogawlik, ktorý ponúka ubytovanie na veľmi slušnej úrovni a na krásnom mieste medzi rybníkmi. Terén, veľkosť polí a spôsob hospodárenia na nich, viac vyhovujú pernatej zveri ako zajacom, a tak na rukách boli najčastejšími dravcami jastraby a sokoly, orlov bolo až prekvapivo málo.

vyslúžil obdiv a uznanie, nielen ostatných lovcov, ale aj miestnych poľovníkov. Ja som v posledný deň ulovil tiež jednu sliepku.

Na nástupe sme videli, že zloženie dravcov je trochu iné ako na našich stretnutiach. Zo sokolov dominoval sokol sťahovavý, ale o miesto sa hlásili aj sokol rároh a križence sokolov. Zo štvornohých pomocníkov sme najčastejšie videli anglických pointrov, nemeckých krátko- a drôtosrstých stavačov a jedného anglického setra.

Slávnostná večera sa na rozdiel od iných stretnutí konala už v piatok, aby tí, čo to majú domov ďalej mohli bez obáv a v zdraví spomínať za volantom na zážitky zo stretnutia. Vo veľmi veselej a priateľskej atmosfére sme mali možnosť okoštovať rôzne dobrôtky a nechýbal ani stánok so zabíjačkovými špecialitami, či vyprázané kaprie podkovičky pripravené z rýb vylovených z miestnych rybníkov. Toto stretnutie v nás zanechalo veľmi pozitívny dojem, veľa sokoliarskych zážitkov a veľa nových priateľstiev so sokoliarimi z celej Európy. Bolo to jedno s najlepších sokoliarskych stretnutí, na akých som bol!

Orol skalný

Rozpätie krídel u samíc sa pohybuje od 200 do 230 cm. Orly sa pária v januári, v máji až júni samička znesie zväčša dve vajíčka. Inkubačná doba je 43 – 45 dní. Po 80 dňoch sú mláďatá schopné letu. Orol skalný je medzi sokoliarimi obľúbený pre jeho lovecké schopnosti. Slovenskí sokoliari dokážu orly úspešne odchovať, sú to pre nich kamaráti na celý život.

Jubilejná Banská Štiavnica

Ing. Štefan Petrikovič, Ing. Daniel Haraba

V dňoch 2. až 6. decembra 2014 zorganizovala lesnícka škola s SKS pri SPK výročné, už 30. sokoliarske stretnutie, ktoré hodnotíme, ako mimoriadne úspešné, o čom svedčí nielen množstvo úlovkov, ale aj výborná atmosféra medzi sokoliarimi.

Škola, múzeum a pivečko

Pre účastníkov zo Slovenska, Česka, Rakúska a Belgicka bol už v deň príchodu pripravený program, na pôde školy ich privítal riaditeľ Ing. Miroslav Ďurovič. Po pohostení a prehliadke školy nasledovala návšteva poľovníckeho múzea vo Sv. Antone. Po jednotlivých expozíciách nás osobne sprevádzal riaditeľ múzea Ing. Marian Čiž. Ďalšou zastávkou bola exkurzia v Pivovare ERB, ktorý je situovaný priamo v strede mesta. Výborný anglický sprievodca, ale hlavne degustácia exkluzívnych pív rozhodli o ďalšom programe na ostatok večera.

Sokoliarske tradície

V stredu sme po dlhšej prezentácii, pre mimoriadny záujem miestnych obyvateľov

Žemberoviec, nastúpili v počte 13 orliarov, 14 honcov z lesníckej školy a množstvo pozorovateľov z obce a miestneho poľovníckeho združenia Hubertus. Po dvoch pohonoch bol výrad pri chate PZ celkom slušný: 3 srny a 1 liška. Miestnych poľovníkov očividne príjemne prekvapilo dodržiavanie poľovníckych tradícií sokoliarimi. Svoju prvú lišku tu ulovil Jirko Gallat a Tono Hagara ho vzorovo pasoval za lovca lišok. Po výbornom guláši sme sa presunuli do Banskej Štiavnici, kde v penzióne Kachelman v príjemnej „trojjazyčnej“ atmosfére a pri premietaní sokoliarskych filmov sme pobudli do neskorých hodín.

Líškobijci a srnčie...

Vo štvrtok 4.12. sa lovilo už v overených Sebechleboch. Nástup bol pri kostolíku medzi vinohradmi na Starej Hore. Dlhodobé dažde a rozbahnený terén zmenili poradie pohonov. Veľmi veľa útokov, niektorí orliari púšťali aj viackrát, no zdá sa, že srnčie s prehľadom vyrážalo len na „líškobijcov“. V „hailochu“ u miestneho vinára sme sa posilnili a poľovali ďalej. Po troch pohonoch ležalo na výrade 6 kusov srnčieho a 2 lišky.

Zatúlaný diviačik

V piatok 5.12. pokračovali lovy v školskom revíri za Kalváriou. Kvalitný, aj keď zdanlivo dlhý pohon, dostatok zveri, niekoľkonásobné šance pre všetkých. Druhý pohon na Rajtárke prekvapil aj samotných orliarov, a to dvoma zatúlanými diviačikmi. Jedného ulovil Miro Mozola /už jeho druhý diviak na štiavnickom stretnutí/, o druhého "bojovali", až do tmy ďalší orliari, no bez úspechu. Ulovili sa štyri kusy srnčej a jedna liška. Nie všetci si stihli vypočuť slávnostné fanfáry na výrade, pretože sa blížilo mimoriadne nepriaznivé počasie a mnohí na druhý deň odlietali do Abu Dhabi.

Mokrú jastraby a ukážkový útok

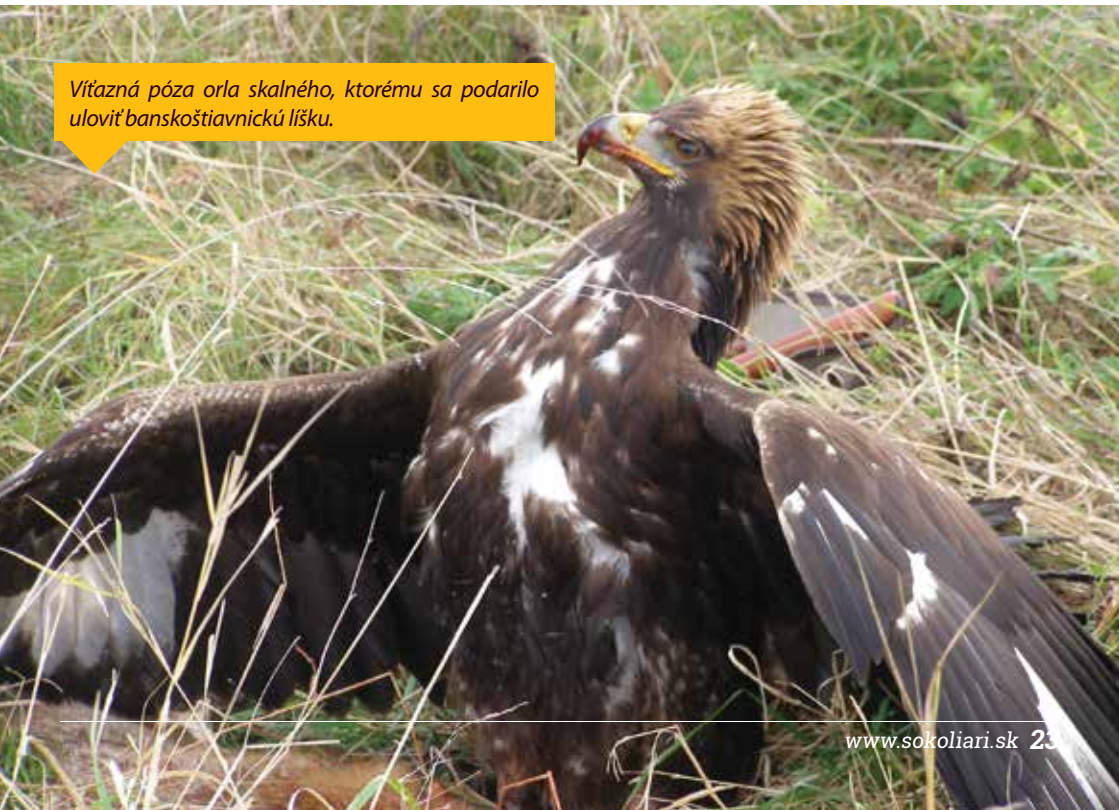
Orliari síce ukončili lovy, no sokoliari zo sokolmi a jastrabmi pokračovali v sobotu 6.12. v lovoch na bažanty za Kalváriou. Samotného lovu sa zúčastnilo 11 lovcov z toho 6 jastrabov, 1 haris, 3 sokoly a 1 orol. Po trochu upršanom, ale peknom dni bolo na výrade 10 kusov bažantov. Šance boli zo začiatku vyrovnané, dravce dobre

pripravené, len čím sme boli dlhšie v revíri a dravce trochu namokli, začali mať bažanty na vrch a dokázali hlavne mokrým jastrabom ľahko uniknúť. Jednoznačne možno skonštatovať, že najkrajší útok mal Laco Okapec: sokolovi sa najprv veľmi nechcelo lietať v jemnom mrholení, ale po chvíľke vykružil do výšky a predviedol ukážkový útok na bažantiu sliepku. Sme radi tomu, že lov na bažanty v rámci sokoliarskeho stretnutia sa vrátil aj do Banskej Štiavnici a zase sme sa tu mohli pri takejto príležitosti stretnúť, porozprávať a vidieť pekné útoky.

Celkový výrad

Vítazná póza orla skalného, ktorému sa podarilo uloviť banskoštiavnickú lišku.

Anglický pointer pomocník sokoliara

Veronika Svrčková

Pointer, v mnohých literatúrach nazývaný aj kráľ poľných psov a taktiež aj verný rodinný priateľ. Je to pes ušľachtilej, jemnej a láskavej povahy. Je inteligentný a ľahko cvičiteľný, bystrý a ochotný plniť rozkazy, ale i prirodzene sebavedomý a temperamentný. Je vyrovnaný a aktívny, miluje pohyb a bez problémov odoláva pri práci rozmarom počasia.

Španielske korene

Toto plemeno má korene v Španielsku, a prvé rukopisy sú z 13. storočia. Postupne sa tieto psy dostávali ďalej zo Španielska na sever, až do Veľkej Británie. V Anglicku sa snažili o ustálenie jedného typu psa, dovezené psy mali výborný čuch, no boli veľmi pomalé. Anglická šľachta ich začala teda krížiť a to s foxhoundom, greyhoundom a bloodhoundom. Najväčšie zásluhy na stvorení tohto plemena mal William Arkwright. Tak vzniká anglický pointer v podobe akej ho poznáme dnes. Pointer je plnokrvníkom medzi psami a väčšina stavačov bola krížená práve s ním. I keď pointer pochádza z Anglicka, momentálne najlepší chov pointrov na svete je v Taliansku.

Jemný čuch, bleskové reakcie

Anglický pointer vyniká svojim neobyčajne jemným čuchom, rýchlim, neúnavným, ďalekým a priestorovým hľadaním, bleskovým reagovaním na pachy zveri a veľmi pevným vystavovaním. Pointer je svojrázny tím, že zver hľadá vysokým nosom, čo mu umožňuje zachytiť čo najviac pachov.

Na poli bez konkurencie

Bol vyšľachtený a používa sa hlavne na hľadanie a vystavovanie zveri, nie na aportovanie. Ale v našom poľovníctve sa od psa požaduje nie len zver vyhľadať a vystaviť, ale i priniesť. Z tohto dôvodu pointer nie je medzi našimi poľovníkmi až tak často používaný pes. Častejšie siahajú po všestrannejších kontinentálnych stavačoch, ale i pointer v rukách skúseného poľovníka dokáže týmto psom ľahko konkurovať. Takýmto spôsobom sa vygenerovali dve línie medzi pointerami, a to pointer pomalé, naučené hľadať na krátku vzdialenosť s nízkym nosom. Sú to zväčša veľké a ťažké psy používané

hlavne v našom poľovníctve v práci pod zbraňou. Doménou pointra však stále zostáva práca na poli, pre ktorú bol vyšľachtený, a kde je prakticky bez konkurencie.

Pes pre sokoliara

Z tohto dôvodu sa anglický pointer teší veľkej obľube medzi sokoliarimi, keďže práca pod sokolom je pre pointra prirodzená, a bol vyšľachtený hlavne pre tento spôsob hľadania na veľké vzdialenosti. Tohto psa by ste najčastejšie u nás a našich susedov našli pracovať pre sokoliarov loviacich so sokolmi z krúživého čakania. Druhou líniou sú malé, ľahké a športové psy pracujúce na extrémne diaľky v poľovníctve a sokoliarstve nepoužiteľné.

„Ak ppointrovi venujete dostatok času a ponúknete možnosť na výcvik výborne sa vám odmení svojou spoľahlivou prácou. Jeho stavačky sú pevné a dlhé, pre lov so sokolom z krúživého čakania ideálne. Netreba však zabúdať, že tento pes je i dosť citlivý a jemný a treba s ním pracovať s veľkou dávkou trpezlivosti. Ja som sa do tohto plemena zamilovala, a viem s istotou povedať že u mňa má zaručené miesto v práci pod dravcom navždy.“ – hovorí Veronika Svrčková

Veronika a Hagar

Ja s týmto plemenom pracujem od roku 2007, kedy som si zadovážila čierneho psa pointra, menom Hagar z Mešínske hájovny, ktorého mnohí sokoliari, nie len na Slovensku, poznajú. Ako úplný nováčik v práci so psom, som zo začiatku nevedela pracovať, poslušnosť s ním však šla skoro sama, základné povely sa naučil rýchlo, akoby ho to bavilo. S prácou to bolo ťažšie. Po čase, keď som si našla viac prostriedkov chodiť so psom do divej zveri mal Hagar už tri roky, ale aj v tomto veku bola daná časť výcviku jednoduchá.

Psa veľmi bavilo pracovať a v troch rokoch života sa stal z neho profík o ktorom si trúfam povedať, že sa vždy môžem na jeho prácu spoľahnúť! Vďaka Hagarovi, sa nielen na slovenských stretnutiach, pochytalo veľa divých bažantov. Jeho práca je precízna a nájdenú pernatú zved vystavuje pevne a tvrdo. Nad jedným divým kohútom stál skoro hodinku. Mne vtedy zaletel sokol a musela som ho ísť hľadať autom. Keďže pes vystavoval, nechcela som mu to plašiť a po nájdení sokola som sa po neho vrátila. Hagar tam stále trpezlivo stál na kohútovi.

Veronika a Maggie

Stále som si myslela že Hagar, môj čierny pointer , je úplný samouk a takeého psa už len ťažko niekedy budem mať. No po tom ako som si kúpila šteňaťko od sokoliara a známeho chovateľa pointrov na Slovensku, Romana Zattovicza, sa scénar zopakoval. Šteňa - Maggie Bird Hunter Scandiaca, som od troch mesiacov so sebou vodila k divjej zveri a ono samé, od troch mesiacov začalo s ochotou a elánom hľadať a nájdenú zver i vystavovať. Zo začiatku trocha neovládateľná, no po chvíľke pochopila, čo od nej chcem a už v šiestich mesiacoch plnohodnotne pracovala po Hagarovom boku.

Spolupráca Hagara a Meggie

Pozorovať svoje psy pri práci, ako sa navzájom dopĺňajú, a ako spolupracujú so sokolom je úžasné. Presne vedia, čo sa na poli deje, vedia komu hľadajú zver a útok svojho „kolegu“ sokola sledujú, až dokonca a po neúspešnom útoku sa rýchlo snažia sokolovi pripraviť ďalšiu šancu. Okrem svedomitej práce na tomto plemene obdivujem i jeho vzťah. Jeho ladný pohyb a osvalené telo z neho robia ozajstného aristokrata.

Anglický pointer pomocník sokoliara

Charakteristika plemena:

Štandard F.C.I. číslo: 1 | Originálny názov plemena: Pointer | Krajina pôvodu: Veľká Británia
 Klasifikácia F.C.I.: Skupina 7 - stavače | sekcia 2.1 - stavače britských ostrovov
 Použitie: spoločenský pes | Veľkosť, proporcie, substancie: výška psy: 63-69 cm
 výška feny: 61-66 cm | hmotnosť 20-30kg

SOKOLIARSKY PRÍBEH

Prvý králik v rúre...

Ing. Alojz Kaššák

Hoci letiská v tom čase boli doslova plné zveri, králikov tam bolo najmenej a uloviť ich bol problém, takže králik bol pre nás vzácna korisť. Preto sme jeho lov zrealizovali takto - trochu nefér. Na fotografii Lojzo Kaššák - „podporučík v zálohe“ v roku 1987.

Koncom leta 1987, v čase, keď som slúžil na BOL-ke vojenského letiska Hradec Králové, sme boli s Lubošom Houserom, občianskym pracovníkom - sokoliarom na pravidelnej obchôdzke letiskovej plochy.

Ja som kráčal s mladým samcom

jastraba na ruke po vrchu betónového valu, ktorý slúžil ako zábrana pri motorových skúškach stíhačiek a Luboš so sokolom „šmejdil“ po okraji poľa v starej tráve, ktorá lemovala stojánku. Z kriku na krik pod valom preletoval krdel vrabcov a pri každom ich zbíknutí samec po nich vyrazil. Už mi s tým išiel na nervy a prestal som byť v strehu. Tak sa stalo, že som prepásol králika, ktorý vybehol z trávy pri Lubošovi a samca, ktorý po ňom vyrazil som strhol. Keď som sa spamätal a samca pustil, králik už mal náskok a zmizol v diere.

Trochu sa však prerátal,

lebo tá diera bolo ústie závlahovej rúry, ktorá ležala pod stojánkou. Králik v rúre zostal a nastala bojová porada, ako na neho. Zobrali sme rozum do hrsti a rúru na plecía. Musel byť na

nás úžasný pohľad - dvaja sokoliari s dravcami na rukách vlečú štvormetrovú rúru do poľa. Keď sme usúdili, že sme dostatočne ďaleko od krytu nastalo vyhánanie králika. Luboš rúrou triasol, kričal do nej, búchal po nej a nič. Tak tam nakukol a skoro dostal infarkt, lebo králik sedel 5 cm od okraja a pozreli si z Lubošom rovno do očí. Zmenili sme taktiku a z opačného konca sme na králika začali kotúľať hrudy. Keď bola rúra z polovice plná, králik z nej vyrazil a mladý jastrab ho perfektne viazal. Bol to môj prvý a asi aj posledný divý králik ulovený dravcom.

Zaprášené príbehy

Priatelia sokoliari,

pošlite nám váš sokoliarsky príbeh (aj textovo neupravený). V redakcii ho upravíme a zverejníme v niektorom z ďalších vydaní Sokoliara. Pripomenieme si tak udalosti, dobu, ale i osoby z histórie klubu.

Píšte na: halali@halali.sk

Lov líšok orlom skalným pri umelých norách

Juraj Bajo

Vždy, keď som videl, pri výcviku jastrabov a sokolov, v našom revíri potulujúcu sa líšku, predstavoval som si ako ľahko by som ju mohol uloviť, keby som mal orla... Prešlo niekoľko rokov a orol na mojej ruke sa stal skutočnosťou. Úlovky srnčej zveri boli, len líška akosi chýbala.

Ako na hrdzavé pokušenie?

Útoky na líšku síce moja orlica robila, ale skoro vždy to skončilo rovnako. Líška vždy o útočiacom dravcovi vedela príliš zavčasu a náležite sa bránila - otvorená papuľa, vycerené zuby, chvost dohora a útok skončil neslávne na zemi a líška ľahkým poklusom odbehla do blízkeho porastu. Chýbal vždy útek pred človekom, bez toho, aby líška sledovala okolie a aby orol mal čas doletieť a zaútočiť. Lietam s orlom skalným v revíri netypickým pre Oravu - v revíri poľnom, kde sa lúky striedajú s remízkami, bohužiaľ remízky sú príliš husto, čiže pri kolektívnej nátlacke líšky vždy unikajú cez kryt, a keď musia ísť cez otvorené pole tak iba nanajvýš na pár sekúnd. Tadiaľto, teda moja cesta na ich lov nevedla.

Prvá skúška nory

V našom revíri bol dostatok líšok, kde ročný odstrel činil okolo 100 kusov a to sa ich lovu nikto špeciálne nevenoval, odstrel sa vykonával len náhodne pri poľovačke na vysokú a srnčiu

zver. V revíri sme mali starý melioračný kanál, ktorý líšky hodne navštevovali. Vybudovali sme dve umelé nory na miestach s najväčším pohybom líšok v takom teréne, aby líška vyhnaná z norypsom, musela prekonávať otvorený priestor a aby orol mal možnosť zaútočiť. Hneď pri prvej skúške nory naostro sme boli úspešní... Bolo to približne 3 mesiace po jej založení. Po vpustení psa do nory prešlo pár sekúnd a začal vytrvalo hlásiť, líška opustila noru asi po 30 sekundách a ako naprotiveň úplne opačným smerom ako sme to my po dlhých úvahách pri stavaní nory „plánovali“. Ale to už bola vo vzduchu moja orlica a všetko sa jej podarilo vyriešiť, viazala dospelú líšku pekne za hlavu.

Načo umelé nory?

Takže načo umelé nory: na ulovenie líšky nie je potrebné viac ľudí - honcov, pri brlohárení si vystačí sokoliar s jedným pomocníkom, ktorý má na starosti vypustenie a privolanie psa, líšky sa dajú loviť na miestach kde za iných okolností má problém orol útočiť, pokiaľ sú nory umiestnené správne a v dostatočnom množstve a líšky ich navštevujú pravidelne dá

sa za jeden deň ich uloviť aj viac kusov, obranný reflex líšky sa sústreďuje na rýchly útek a líška o orlovi pravdepodobne ani nevie takže pred viazaním žiadne vyčerené zuby.

Výstavba nory

K dispozícii je dosť informácií ako ich správne vybudovať, takže len pár našich postrehov: noru stavíme s vyústením otvorov na slnečnú stranu, najlepší materiál sú plastové odvodňovacie potrubie s priemerom 20 cm, ako kotol používame takisto plastovú rúru s priemerom 50 cm, dobre je, keď sa dá kotol otvoriť kôli možnému chvatu psa na líšku, do rúry s priemerom 20 cm môže vliezť aj mladý tohtoročný jazvec a toho už pes

nevyženie. Čo sa týka tvaru nory - sú rôzne alternatívy, používame nory dvojramenné v tvare písmena U s kotlom uprostred v hĺbke asi 80 cm s dĺžkou ramena 5m. V súčasnosti sú k dispozícii aj hotové betónové nory, z ktorých možno vyskladať požadovaný tvar. Veľmi zaujímavou alternatívou tvaru je nora z jedným vchodom a jednou chodbou ktorá sa tesne pred kotlom rozdvaja, takže do kotla je jeden vchod a jeden východ, čo je v podstate vždy aj pravidlo aby pes mohol líšku vyhnať bez súboja. Tento tvar umelej nory je výhodný hlavne pre vodiča psa, niektorí veľmi akční psi vybiehajú z nory za líškou v tesnom závese a ich odchytenie z jedného východu je jednoduchšie.

Líška je zviera teritoriálne, noru obsadzuje väčšinou samica v priebehu novembra ktorú najčastejšie aj ulovíme, literatúra a snímky s fotopascí ukazujú, že do dvoch až troch týždňov noru obsadí ďalšia samica. V období párenia môže byť v nore aj viac samcov a samíc naraz, v tomto období sa líšky zdržiavajú v norách najviac. Líšku môžeme nájsť v nore v rôznu dobu, spravidla najviac počas vlhkého, hmlistého, veterného počasia a za silného mrazu.

Do nory nesmie zatekať, líška nemá rada vlhko. Noru stačí vybudovať do konca leta, v jeseni bude určite obsadená, čo nám dosvedčí trus blízko vchodu a typický zápach. Literatúra uvádza aby známe prírodné nory v revíri boli zlikvidované, aby líšky boli nútené osídliť naše umelé. Toto je diskutabilné, žiadnu prírodnú noru sme nelikvidovali aj tak boli naše umelé obsadené, čo však môže súvisieť s vysokým stavom líšok v našom revíri.

Návštevy v norách

Je veľmi zaujímavé že v niektorom roku je konkrétna nora veľmi navštevovaná a v inom si ju lišky ani nevšimnú, preto čím máme v revíri nôr viac, tým lepšie. Pes je nepostrádateľný, voľba plemena je vecou vkusu, nevolíme však škrtiča ktorý ihneď robí chvat, ideálny je pes ktorý dôrazne na lišku dolieha bez chvatu. Pokiaľ liška nemá podozrenie na prítomnosť človeka opúšťa noru takmer okamžite bez kontaktu so psom, preto sa oň nemusíme báť a takisto stenu nory liška neprehrabe nemôže sa mu dostať za

chrbát takže na psa nečakajú nejaké zákerné ťahy aké sú známe z brlohárenia v prírodných norách. Líška o nás pri nore nesmie vedieť inak ju pes len veľmi ťažko vyženie, väčšinou sa mu to nepodari, takže pozor na vietor a tiché správanie. Umelú noru rád využíva aj psík medvedikovitý, ktorý je stále častejší a dobre zalovený orol určite nezaváha aj keď ho uvidí prvýkrát v živote. Možnosť lovu líšok pri umelej nore môže obohatiť sezónu sokoliara loviaceho s orlom skalným s vynaložením malého množstva času a financií v mieste výskytu líšok aj o desiatky úlovkov.

MINI TEST

pre kandidátov a záujemcov o sokolarstvo

Ten kto sa chce stať na Slovensku sokoliarom musí absolvovať minimálne jednoročnú kandidátsku prax u skúseného sokoliara (prax môže absolvovať aj osoba mladšia ako 18 rokov), skúšku z poľovníctva, ktorú organizujú obvodné poľovnícke komory SPK v jednotlivých regiónoch (túto skúšku je možné absolvovať po dovŕšení veku 18 rokov) a sokoliarsku skúšku, ktorú vykonáva sokoliarska organizácia poverená Slovenskou poľovníckou komorou. V súčasnosti túto sokoliarsku skúšku môže vykonávať na základe poverenia Slovenskej poľovníckej komory iba Slovenský klub sokoliarov pri SPK.

1. Čo je poľovníckou trofejou zo zajaca?

- A/ fúzy
- B/ chvost
- C/ uši

2. Paletky má:

- A/ sova
- B/ sluka
- C/ sojka

3. Aké je tradičné sfarbenie slovenského hrubosrstého stavača:

- A/ biele
- B/ sivasté
- C/ čierno-biele

4. Ako delíme stavače:

- A/ anglické, kontinentálne, hrubosrsté, dlhosrsté, hladkosrsté
- B/ anglické, medzinárodné, športové, dlhosrsté, hladkosrsté
- C/ anglické, kontinentálne, hrubosrsté, jemnosrsté, drôtosrsté

5. Aké je rozpätie krídel samice orla skalného?

- A/ 100-120 cm
- B/ 200-230 cm
- C/ 300-320 cm

6. V ktorom roku sa uskutočnilo prvé sokoliarske stretnutie v bývalom Československu?

- A/ 1955
- B/ 1960
- C/ 1965

Nikolíniho záhada

Ing. Miroslav Nikolíni

Na celoslovenskom stretnutí sokoliarov v Poľnom Kesove v roku 2012. Zľava: Štefan Petrikovič, Miroslav Nikolíni, Anton Chrastina, Alojz Kaššák, Ladislav Molnár so sokolom a šofér p. Chrastinu.

Bolo to v roku 1975, alebo 1976? Boli sme vtedy s mojím jastrabím samcom Tarysom účastníkmi strediskového sokoliarskeho stretnutia v českých Holiciach. Bolo pekné jesenné počasie, ktoré ešte umocňovalo atmosféru počas lovu.

SOKOLIARSKY PRÍBEH

Prechádzali sme práve repným poľom v malých rozstupoch tak, aby sme prinútili bažantov vzlietnuť. Bažanty pomerne často pred nami vyletovali v rôznych vzdialenostiach, aj tesne spod nôh. Aj preto sme boli upozorňovaní na to, že jastraby treba púšťať len na takú vzdialenosť, kedy bola najväčšia šanca viazania bažanta jastrabom ešte pri jeho vzostupnej fáze letu. Na rozdiel od situácie, ktorú vytvorí stavač, bolo sa treba rozhodovať v zlomku sekundy. Netrepezlivosť jastraba všetko ešte sťažovala. Mne sa pozdával štýl, keď bol jastrab vypustený za bažantom z väčšej vzdialenosti, letom tesne nad zemou ho doťahuje vediač, že jeho let nebude mať dlhé trvanie. Pri jeho zosadaní, prípadne aj skôr ho má možnosť viazať. Tak tomu bolo aj teraz. Tarys vyrázil za bažantím kohútom. Využívajúc svoje tvrdé operenie starého vtáka, krátkymi údermi krídel ho doťahoval letom tesne nad zemou. Vo vzdialenosti asi 300 metrov pred nami sa priečne tiahol pás topoľov. Bažant sa k nim približoval v ich výške. V inej situácii by sem bol spokojne zosadol, ale vediač pod sebou dravec, zaváhal a spomalil. Toto postrehol môj jastrab a stúpavým letom sa začal k nemu približovať. Keďže za topoľmi bolo zorané pole bez úkrytov, kohút nad topoľmi prestal letieť a voľným pádom sa začal približovať k zemi, tesne sledovaný jastrabom. Netrepezlivo som sa približoval k topoľom zvedavý, ako to dopadlo. Keď som vstúpil do medze zistil som, že je široká asi 10 metrov, s prehľadným

kovitým podrastom. O to väčšie bolo moje prekvapenie, keď po aktéroch súboja nebola ani stopa. Keďže som predpokladal, že bažant tesne sledovaný jastrabom mohol prejsť do vodorovného letu, postupne som prehľadával stále dlhšie úseky medzi oboma smermi. V tomto prehľadnom teréne bolo neuveriteľné, že som nič nenachádzal. No proste záhada. Počas hľadania som niekoľkokrát prešiel vedľa betónovej skruže, aká sa používa pri studniach. Pri jednom prechode som do nej zo zvedavosti nahliadol. To, čo som uvidel, bolo nečakané. Vo vnútri bola voda a vo výške vodnej hladiny sa nachádzala vodorovná kovová tyč. Na tyči balansoval môj jastrab, držiaci sa jednou nohou. V druhej držal bažantieho kohúta za krk. Bolo to v takej hĺbke, že keď som sa spustil dovnútra, nohami som ešte práve dosiahol na tyč. Cesta späť bola komplikovanejšia, ale zvládol som to.

A veru bol už najvyšší čas, pretože sokoliar so samcom sokola poľovníckeho práve usúdil, že nastali tie správne časové, meteorologické a terénne podmienky na to, aby vypustil svojho vtáka. Ostatné dravce museli byť samozrejme pod kontrolou. Dravec bol vypustený a my sme s úžasom sledovali jeho niekoľko obletov. Vtedy to nebola bežná udalosť. Sokoliar pravdepodobne ani nemal v úmysle loviť. Myslím, že sme vtedy ani neriešili to, že naše „obyčajné“ jastraby toho dokázali viac.

Narodením sa stali sokoliarmi

Na návšteve u Jara Kanáta a Mira Mozolu

Mgr. Ľubomír Klúčik

J. Kanát: „Manželka sa hnevá na mňa, niekto chodí k moru, niekto chodí lyžovať, no pre mňa je dovolenka zobrať sokola, či orla na ruku a hybať na 5-6 dní do revíru. Každý sokoliar je svojou podstatou trochu exhibicionista, pretože sa prezentuje a predvádza. Je to taká nepísaná súťaž medzi sokoliarmi.“

S odchovom dravých vtákov má sokoliar Jaro Kanát dlhoročné skúsenosti. Jeho manželka Silvia tvrdí, že je to milimetrová robota, oveľa náročnejšia ako starostlivosť o deti. „Tie môžete vychovávať každý deň a celý život, no ak pri odchove mláďatka urobíte chybu, už sa nedá napraviť“ – hovorí sympatická rudovláska, ktorej sokoliarstvo výrazne ovplyvnilo životnú púť. Pootvoríme teda dvere do „voliér“ manželov Kanátovcov, ktorí prevádzkujú sokoliarske ekocentrum pri Rimavskej Sobotě.

Kulisa a cudzí chlap!

So sokoliarstvom začínal Jaro Kanát ako študent lesnickej školy v Banskej Štiavnici. Náhoda ho zaviedla do Rakúska na hrad Rossenburg. Po nemecky nevedel ani ceknúť, prišiel tam ako „kulisa“, len si niečo privyrobiť. Jeden z tamojších zamestnancov, ktorý točil

vábitkom, raz neprišiel do roboty. Ponúkli mu jeho miesto a o niekoľko dní už držal v ruke pracovné víza. Tak sa vlastne začala Jarova profesionálna éra v sokoliarstve. Silvia k tomu dodáva: „V čase, keď Jarko odišiel do Rakúska, sme sa ešte nepoznali. Až neskôr, keď pracoval v Nemecku spýtal sa ma, či chcem ísť s ním. Ja som práve skončila gymnázium a mala som nastúpiť na vysokú školu, napriek nesúhlasu rodičov som išla s Jarkom do neznámeho sveta a s cudzím chlapom, ako mi hovorili naši.“

Sokoliarske deti

Zobrali sa a manželstvo ich spojilo ešte viac. Začali žiť na hrade v Nemecku, no nie s noblesou, ako hradní pani, ale ako služobníci - sokoliar. Každý dotyk s novým dravcom bola pre Jara nová výzva. V robote strávil aj desať hodín denne, ak dravec zaletel vracal sa domov, až potme. No nespal pokojne,

pomocou vysielacky zistil jeho polohu, o šiestej ráno už stál pri nájdenom dravcovi. K starostiam o vtáky, voliery a celé sokoliarske hradisko sa pridružili ďalšie povinnosti súvisiace s výchovou detí. Našťastie sokoliarstvo pritiahlo aj ich dve ratolesti, syna Jaroslava a dcéru Sofiu. „Pre nich boli dravce celkom bežná súčasť života, ako pre iné deti napr. psík. Starostlivosť o vtáky brali ako zábavu, ako hru. Syna to drží doteraz. Neviem si predstaviť lepšieho spoločníka, napríklad pri predvádzaní dravcov na verejnosti nám stačia iba pohľady. Každý vie kam sa má postaviť, odkiaľ pustiť. Teraz Jarko študuje na vysokej škole, nemá mi kto pomáhať.“ – Ľúta si otec Jaro a syn Jaro k tomu dodáva: „Dravce vyžadujú čas, nedajú sa odstavíť na týždeň, treba ich krmíť, lieťať, čistiť voliery a pod. Kto rád sedí pri počítači, tomu neodporúčam sokoliarčiť, lebo dravce sú živé tvory a potrebujú našu starostlivosť.“

Nehmotné dedičstvo

Jaro Kanát mladší berie do ruky hrable a čistí voliery. Okrem vtákov musí obriadiť aj kozy, ovce, prasiatka a nezabúda ani na psy a skrotenu líšku. Ich sokoliarske ekocentrum je ideálnym priestorom pre zážitkové učenie detí z materských a základných škôl. Viac-menej sú tu pravidelne. Počas našej návštevy nám učiteľka z rimavskosobotskej škôlky hovori, že

Kanátovci im vhodne dopĺňajú vyučovací proces, jedna trieda tu pokojne strávi celé predpoludnie. Nechýbajú tu lavičky ani prístrešky. A v jednom z nich sa rozhoví Jaro Kanát starší s prezidentom SKS pri SPK Ing. Alojzom Kaššákom, s ktorým tu práve nakrúcame rozhovor do relácie Halali. Jaro nás zoznamuje s problematikou neúspešnej nominácie slovenského sokoliarstva na zoznam nehmotného dedičstva:

„Sokoliarstvo má historické korene aj na Slovensku, dedí sa z pokolenia na pokolenie, ako v koliske sokoliarstva v Kazachstane. Ja som sokoliar a môj syn tiež kráča v mojich šľapajách. Nerozumiem, prečo slovenské sokoliarstvo nie je zapísané do tohto zoznamu. Maďari, Česi a Rakúšania sa dostali nielen do ich národného zoznamu, ale aj do zoznamu UNESCO a vlastne celú tú históriu čerpali aj od nás. V roku 2010 bolo na Slovensku zasadnutie medzinárodnej sokoliarskej organizácie IAF, ktorej sme členom a považujú nás za špičku sokoliarstva na svete. Na Slovensku boli v minulosti vybudované dediny, v ktorých sa sokoliari starali o dravce, neustále nachádzame rôzne dôkazy o existencii sokoliarstva aj na našom území, no v zozname nie sme.“ K debatujúcim sokoliarom sa pridáva ďalší, a to Mgr. Pavol Michal, ktorý náhodou cestoval okolo Rimavskej Soboty a zastavil sa na kávu, ale aj pre niekoľko odborných rád, pretože sezóna odchovu práve vrcholí a on tiež „sedi na

M. Mozola: „Mňa baví to, že každý rok sa snažím odchovať nový druh. Je to pre mňa výzva. Napríklad rárohy, ktorých odchov mám do detailov zvládnutý, už nechovám. Teraz tu mám vtáky, ktoré na Slovensku ešte nikto neodchoval.“ Na snímke je Miro s orlom jastrabovitým.

vajciach". Téma nehmotného dedičstva, o ktorej sa rozprávajú sokoliari, si bezpochyby zaslúži pozornosť, no situáciu mení telefonát ďalšieho sokoliaria – chovateľa Ing. Mira Mozoľa: „Jaro zajtra môžeš prísť. Čakám ťa ráno, no možno to bude aj o druhej v noci, ešte zavolám“.

Piplačka v Sáse

Na druhý deň meriame cestu do Sásy, kde má svoj sokoliarsky svet Miro Mozoľa. Skúsený sokoliar, dlhoročný člen klubu, skúšobný komisár a úspešný lovec líšok s orlom. Neostáva zaskočený otázkou, čo je najdôležitejšie na odchove: odobrať spermie, inseminácia, piplačka s vajíčkami, či s mláďatami? MM: „Všetko je dôležité. V prvom rade musím pripraviť samicu, aby dávala spermie vtedy, keď treba. Samicu tiež treba pripraviť na insemináciu v pravý čas. Ak je to zavčasu samica sa sekne, prestane znášať, ak je to neskoro vajíca sú neoploďnené. Musím regulovať a monitorovať situáciu vo viacerých inkubátoroch. A nezanedbateľná je kvalitná potrava, no a samozrejme aj zručnosť pri kĺmení mláďat, pretože sú veľmi krehké.“ Jarova manželka Silvia je tu s nami, ako inak, pri dôležitých situáciách vždy stojí po boku manžela, umocňuje Mirove slová a dodáva: „Odchovávanie dravcov je milimetrová robota, je oveľa ťažšia

Jeden z chovancov M. Mozoľa: Sokol poľovnícky alias „lovečák“.

ako s deťmi, pretože deti môžete vychovávať celý život, ale pri mláďatkách, ak urobíte chybu hneď na začiatku, nedá sa napraviť.“ Jaro s úsmevom dopĺňa: „Odchov dravca sa nedá pripraviť za rok. Celý proces je dlhší, začína už od jeho prvého roka. Aj keď samica neznesie vajíčko, vo voliére má postavené hniezdo. Niekedy si myslím, že to pôjde, samica má brucho vypadané, chmorky (prachové perie) sú na hniezde a nič, ale nestrácam trepezlivosť. Niektoré dravce aj 9-10 rokov neprinesú potomkov.“

Začiatkom januára končia sokoliarske lovy a sokoliari sa z revírov presúvajú domov k svojim milovaným dravcom vo voliérach. V sokoliarskom ekocentre poskytujú verejnosti možnosť dotýkať sa kráľov výšin, ale aj iných zvierat (ovce, kozy, psy, prasiatka).

Líška Bublina z ekocentra

Silvia Kanátová

Miro Majtán

Radoslav Cimerák

Ľubo Klúčik

Kanátovci si sokolarstvo užívajú každý deň doslova 24 hodín, pretože umelý odchov vyžaduje veľa času na dokonalé spoznanie správania dravcov. „Koniček“ našich chovateľov-sokoliarov zaujal aj tvorcov tv relácie Halali, kameraman M. Majtán nakrútil o nich svoj študentský film Život pod krídlami. Film predstavuje životný príbeh sokoliara Jara Kanáta, význam umelého odchovu a zaoberá sa aj problematikou neúspešnej nominácie sokolarstva na národný zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva.

Chlapi, ktorí dojdia!

Jaro Kanát a Miro Mozola určite patria medzi špičkových chovateľov dravých vtákov na Slovensku. Aj v minulom roku sa im vyliahli mláďatá rôznych druhov. Umelý odchov im berie veľa času, ale dáva skúsenosti i nový pohľad na život so zvieratami. Sú z nich adoptívni rodičia malých sokolíkov a orlíkov. A možno aj viac, ako adoptívni rodičia, veď tie mláďatká sami „urobia“, vyinkubujú, veľakrát im pomáhajú pri liahnutí a pod. Povedzte mi, kto z mužov každé dve hodiny „dojčí“, rep. kŕmi? A pozor na to, keď orlíčatá začnú žrať! Sedem orlíkov zožere denne 4 litre mletého mäsa! Tak to už je nielen časový, ale aj manažérsky stres.

Vyznanie Mira Mozolu je však jasným dôkazom toho, že sokolarstvo sa môže stať životným štýlom, no iba pre toho, kto žiť so zvieratami chce a kto im dokonale rozumie: „Ja som sa narodil na to, aby som žil so zvieratami. Mám ich rád, akékoľvek. Ja ich akceptujem, považujem ich za partnerov, ktorým, ak dáte to, čo potrebujú vrátiť vám to mnohonásobne. Vždy tá reakcia je taká, aká má byť, tzn. ak má niekto zlého psa je to zlý majiteľ, ak má niekto agresívneho dravca je to chyba výcviku, ak má niekto papagája, ktorý si vyškľába perie, lebo je nervózny, tak nervózny je v prvom rade jeho majiteľ. Zvieratá sú vždy iba obrazom svojich pánov.“

Prezidentom SPK na ďalších päť rokov

Tibor Lebocký

Dňa 6.12.2014 sa v priestoroch Agroinštitútu v Nitre konal po piatich rokoch od ustanovujúceho snemu SPK prvý výročný snem. Napriek náročnému obdobiu zavádzania novej poľovníckej legislatívy do praxe, snem konštatoval úspešné splnenie úloh, ktoré boli na SPK prenesené zákonom č. 274/2009 o poľovníctve.

Na 1. výročnom sneme bolo 152 delegátmi zvolené prezídium SPK, dozorná rada, disciplinárna komisia a kynologická rada na nasledujúce päťročné obdobie. Okrem delegátov sa výročného snemu zúčastnilo aj 22 prítomných hostí z významných štátnych i neštátnych inštitúcií a organizácií. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka na sneme SR zastupoval štátny tajomník Ing. Jozef Spevár, prítomní boli aj štatutárni zástupcovia Slovenskej lesníckej komory, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, Národného lesníckeho centra, Vojenských lesov a majetkov SR a za TU Zvolen vo Zvolene rektor univerzity. Printové a elektronické médiá boli zastúpené siedmimi redaktormi. Prezidentom SPK na ďalšie päťročné obdobie sa presvedčivo stal Ing. Tibor Lebocký, PhD., ktorého v tajnej voľbe volilo 93,42 % delegátov snemu.

KLUBY SLOVENSKEJ POĽOVNÍCKEJ KOMORY

- * Slovenský klub sokoliarov pri SPK
- * Klub slovenských poľovníčok
- * Slovenské združenie loveckej lukostreľby
- * Klub autorov slovenskej poľovníckej literatury a umenia

KONTAKT:

Kancelária SPK, Štefánikova 10
Bratislava 811 05
tel.: 02/57 20 33 11

Prezídium SPK

Prezident: Ing. Tibor Lebocký, PhD.

Viceprezident pre organizáciu riadenia poľovníctva SPK: Ing. Alojz Riško

Viceprezident pre správu zdrojov SPK: doc. Ing. Soňa Supeková, PhD.

Predseda ekonomickej komisie SPK: Ing. Arpád Figura, PhD.

Predseda komisie pre poľovníctvo a ŽP SPK: Ing. Dušan Krajniak, PhD.

Predseda osvetovej komisie SPK: Ing. Jozef Herud

Predseda legislatívnej komisie SPK: JUDr. Juraj Procházka

Predseda streleckej komisie SPK: Ing. Rudolf Huliak

Medzinárodný deň sokoliarstva 16. november

Dňa 16. novembra 2010 uznala organizácia UNESCO sokoliarstvo ako nehmotné kultúrne dedičstvo ľudstva, v doslovnom preklade, ako žijúce dedičstvo ľudstva. Umenie lovu s dravými vtákmi získalo tak status dôležitej a pozoruhodnej činnosti, status kultúrnej znalosti a dejín ľudí celého sveta, bez ohľadu na geografické rozdiely. Súčasne je sokoliarstvo jedným z mála činností ľudstva, ktorá vytvára priateľstvá a porozumenie medzi ľuďmi. Je zdrojom činností a vedomostí podporujúcich racionálne využívanie prírody a jej ochranu. Zároveň je výnimočným umením, založeným na spolužití človeka a dravca. Od roku 2013 je 16. november považovaný sokoliarmi v 64 štátoch sveta za Medzinárodný deň sokoliarstva. Pre mnohých sokoliarov bude tento deň naplnený každodennými starosťami o dravce a ich výcvik, pre iných môže byť príjemne stráveným dňom na sokoliarskom love. Pre všetkých však môže byť dňom sviatočným a oslavou sokoliarskeho umenia. Nezabudnite na 16. november, využite všetky možnosti prezentácie a aktívne sa zapojte do medializácie sokoliarstva vo vašich regiónoch. Sokoliarstvu zdar!

Fotografia zachytáva nástup slovenských sokoliarov na medzinárodnom sokoliarskom festivale v Anglicku v roku 2007. Tam sa zrodila myšlienka zápisu sokoliarstva na svetový zoznam UNESCO. Slovensko bolo jednou z pilotných krajín, ktorá pripravovala podklady na spoločnú nomináciu. Vďaka intenzívnej komunikácii Laca Molnára a Alojza Kaššáka s iniciátormi zápisu, sme boli zaradení do spoločnej nominácie, no komisia z Centra tradičnej ľudovej kultúry neodporučila zaradiť sokoliarstvo na národný zoznam nehmotného dedičstva, a preto nás mesiac pred vyhlásením, v roku 2010, vyradili z nominačného spisu. O zápis do národného zoznamu sme sa pokúšali viackrát aj v ďalších rokoch, a to s podporou odborných i historických inštitúcií, no bezúspešne. Podľa odbornej komisie sokoliarstvo nespĺňa kritériá zápisu do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného dedičstva Slovenska, čo je paradox, pretože svetové kritériá UNESCO sme splnili už v roku 2010!!! Nuž, ako sa na Slovensku hovorí „poručeno Pánu Bohu“, zdá sa, že naši komisári sú pápežskejší ako pápež.

Sokoliari pre ľudí

Zoznam sokoliarskych stredísk

Náplňou činnosti sokoliarskeho strediska sú záležitosti týkajúce sa chovu a výcviku pernatých dravcov, lovu s dravcami, vykonávania ochranárskej a odbornej činnosti. Pripravujete kultúrne alebo spoločenské podujatie? Využite služby sokoliarov, ktorí vám zabezpečia kultúrny program predvádzaním sokoliarskeho umenia. Kontaktujte nás na uvedených telefónnych číslach.

NÁZOV SOKOLIARSKEHO STREDISKA	PRESEDA STREDISKA	TEL.ČÍSLO
Zemplín	Engler Ľubomír	0905/469 068
Skalák	Igor Takáč	0944/097 063
Rožňava	Maroši Ivan, Ing.	0917/456 052
Sever	Ján Pacek	0911/099 989
Košice	Tomčej Martin, Ing.	0904/066 973
Nastaz	Miroslav Micenko	0905/365 778
Szmek Falconry	Branislav Szmek	0903/274 277
Banská Bystrica	Čalkovský Martin	0908/600 625
Spiš	Pilát Ján, Ing.	0903/647 685
Liptov	Záhradník Ľubomír, Mgr.	0949/861 218
Banská Štiavnica	Petrikovič Štefan, Ing.	0908/230 078
Malé Karpaty	Kozák Michal, Mgr.	0908/571870
Nove Mesto nad Vahom	Slobodová Zuzana	0949/250 452
Trenčín	Kebísek Ján, Ing.	0918/827 622
Záhorie	Bačík Tomáš	0902/586 411
Lesnícka fakulta TU Zvolen	Ostrihoň Miroslav, Ing.,PhD.	0907/069 876
Sokoliari Zlatý bažan	Mazán Štefan	0911/586120
Rimavská Sobota	Kanát Jaroslav	0905/118 586
Bazár	Čajkovič Roman	0948/102 683
Nitra	Balko Eduard, Ing.	0904/104 983
Báhoň	Tirpák Ján, Ing.	0905/309 100

Zvieracie záchranky

Často sa vám môže stať, že na potulkách prírodou narazíte na zraneného, vyslabnutého, alebo mladého dravca, prípadne iného živočícha. Čím skôr sa spojíte s pracovníkom Štátnej ochrany prírody, resp. s pracovníkom rehabilitačnej alebo záchrannej stanice pre živočíchy. Pokojne môžete volať aj na európske pohotovostné číslo 112, buď vám poskytnú kontakt na profesionálnych ochranárov, alebo im priamo zavolajú. Ak má dravec na nohách výstroj, to znamená že bol sokoliarsky vedený, mal by mať na nohách aj menovku, kde nájdete kontakt na majiteľa. No manipulovať s dravcom, alebo s iným živočíchom laikom neodporúčame. V prípade chráneného živočícha, alebo poľovnej zveri je akákoľvek manipulácia (presun) považovaná za trestný čin. V rámci prevádzkovaných záchraných zariadení za obdobie 1995 – 2013 bolo rehabilitovaných spolu 8360 živočíchov a vypustených do voľnej prírody 4519, čo predstavuje 54,1%-nú úspešnosť. Presný zoznam rehabilitovaných a záchraných staníc pre živočíchy, vrátane kontaktov nájdete na www.sopsr.sk

VOLAJTE
112

LEGENDA

Štátne záchrané zariadenia

Súkromné záchrané zariadenia

Polstoročnica sokoliarskych lovov

To, že sa každoročne stretneme na sokoliarskych stretnutiach či už u nás, alebo v Čechách berieme už teraz ako samozrejmosť. Málokto však vie, že táto tradícia sokoliarskych lovov - stretnutí v Československu vznikla práve pred 50 timi rokmi.

Ing. Ivan Maroši a hagard orla skalného - samec, rok 1967.

Podľa slov nestora sokoliarstva u nás Ing. Ivana Marošiho sa prvé sokoliarske stretnutie v Československu konalo v novembri 1965 v Hradci Králové. Usporiadali ho nadšenci z Čiech a Slovenska, ktorí v tom čase začínali oživovať prastaré umenie sokoliarstva na našom území. Boli to hlavne Svatopluk Doubrava z Hradca Králové a Ivan Maroši z Rožňavy. Okrem nich sa lovov zúčastnilo ešte niekoľko sokoliarov z Čiech a Slovenska bez dravcov a viaceri rakúskych sokoliarov z dravcami. Zaujímavosťou je, že všetci lovili s jastrabmi. Rakúski sokoliari robili i porotcov, pretože na záver lovov sa vyhodnocoval najlepší sokoliar a jeho dravec. Doubrava ulovil síce o jedného bažanta viac ako Maroši, ale Ivanov jastrab bol lepšie ovládateľný a tak sa víťazom stal Ivan Maroši v tom čase dvadsať ročný prvák na VŠLD vo Zvolene.

Pre našich sokoliarov bolo toto stretnutie dôležité i z toho dôvodu, že tu od rakúskych sokoliarov zisťovali informácie o fungovaní sokoliarskeho klubu, ktorý v tom čase už v Rakúsku bol a u nás sa iba uvažovalo o jeho založení. Naši sokoliari sa v tom roku zúčastnili i stretnutia v Rakúskom Marchegu.

Jan Kumbera

Zdeněk Sternberg

Pavel Kváš

Svatopluk Doubrava

Alfred Landschützer

Ivan Maroši

Sokoliarsky signál

Sokoliarstvo inšpiruje aj umelcov z oblasti hudby. Nielenže sa sokoliarske motívy vyskytujú v tradičných ľudových piesňach, napr. Sedí sokol na javori, či Zleť sokol biely vták, ale motivujú aj súčasných autorov, napr. členov Kvarteta Modra, ktorí zložili sokoliarsky signál nazvaný Sokoliarom. Na fotografii je Miroslav Mícenko s lesnicou, ktorý pravidelne hráva poľovnícke signály na sokoliarských stretnutiach.

Leť sokol k výšinám,
leť k modrým
diaľavám.
Zatrepec rezko
krídlami
a vráť sa vždy k nám.

Sokoliarom

Kvarteto Modra

J = 100

H1
H2
L1
L2
L3

Leť so kol, kyý - ši - nám, leť k mod - rým dia - ľa - vím.

H1
H2
L1
L2
L3

Za - tre - poc rez - ko krí - dia - mi a vráť sa vždy k nám.

K propagátorom loveckej hudby patrí sokoliar Ing. Štefan Petrikovič, ktorý reprezentoval SKS pri SPK aj s lesným rohom na 2. Medzinárodnom sokoliarskom festivale v Abu Dhabi v roku 2013.

Zoznam DNA pracovísk

Praktická informácia pre sokoliarov: kontakty na akreditované pracoviská DNA zabezpečujúce určovanie pohlavia a rodičovstva. Slovgen realizuje DNA analýzy najmodernejšími molekulárno-biologickými metódami. Tieto umožňujú neinvazívne určenie pohlavia vtákov, individuálnu identifikáciu a určenie rodičovstva (rody Aquila a Falco), detekciu ochorenia vtákov (PBFD, Avian polyomavirus a Chlamydia psittaci) a identifikáciu druhu zvierat z rôzneho biologického materiálu ako napríklad krv, krvné škvrny, pierka, kosti, mäso, mäsové výrobky.

DNA Nemecko

**L.f.A. Labor für
Abstammungsbegutachtungen Gmbh**

Prof. Dr. Klaus Olek
Marie-Curie-Str. 1
53359 Rheinbach
Deutschland

Tel: 02226-871650
Fax: 02226-871655

www.lfa-gmbh.de
e-mail : info@lfa-gmbh.de

DNA Slovensko

Slovgen s.r.o.
Diagnostické labororium

Dúbravská cesta 21
841 04 Bratislava

Tel: +421 905 550 916

www.slovgen.sk
e-mail: slovgen.dnalab@gmail.com

DNA Česko

Genomia s.r.o.

Janáčkova 51
323 00 Plzeň
Česká republika

Tel: +420 373 749 999

DNA Česko

Genservice s.r.o.

Palackého 1-3
612 42 Brno- Královo Pole
Česká republika

Tel: +420 541 562 186

Kričme „Oróóól“, alebo o komunikácii medzi sokoliarimi a s verejnou.

Mgr. Lubomír Klůčik

„Oróóól“... „Púúúšťam“... – pokriky, ktoré poznajú predovšetkým sokoliar. Ukrývajú sa v nich silné emócie priamo z dejiska sokoliarskeho lovu, jedinečná atmosféra podtatranských pasienkov pretkaných množstvom kríkov, slnkom ožiarený majestátny Kriváň, a k tomu mráz, čo ukrutne štípe za nechtami a dych farbí do biela. Neutichajúca lovecká vášeň však hreje sokoliara i dravca, a preto spokojne vyčkávajú na vhodnú príležitosť, ktorá nielenže preverí aktuálnu kondíciu dravca, ale predovšetkým ponúkne v priamom prenose,

niekedy až na dosah ruky, úžasný súboj plný najrozmanitejších manévrov unikajúcej líšky i útočiaceho orla. Hold, keď ide o život, ide o veľa! A tak majú sokoliar značnú výhodu oproti ne-sokoliarom, pretože môžu na základe takýchto a podobných príbehov porovnávať a konfrontovať zmysel ľudskej existencie, poznávať vlastné JA, význam vlastných činov, slov, celkového správania, ale aj postavenia človeka v prírodnom ekosystéme. Kto to nezažil, nevie a možno ani nechápe fenoménu akým bezpochyby je sokoliarstvo 21. storočia.

O umení lovu pomocou dravých vtákov treba hovoriť,

pretože sprostredkovať pocit, že človek videl niečo unikátne je súčasťou duševnej očisty a má protistresový účinok aj pre samotného sokoliara. Z množstva komunikačných techník sa v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva (sem patrí aj sokoliarstvo, ako žijúce dedičstvo UNESCO) používa tzv. issue management, ako forma dialógu organizácie s verejnou, pomocou ktorej sa účinne chráni sokoliarstvo pred nepriaznivými dopadmi budúceho taktizovania a krokov zo strany tretích strán. O konkrétnych podobách issue managementu (IM) v praxi, by sa dala napísať

celá kniha, pretože IM zahŕňa množstvo aktivít, od vydávania časopisu, cez živé predvádzanie dravcov, až po prevádzku sokoliarskej expozície na hrade, alebo na výstave a pod. Z hľadiska aktuálnej potreby komunikácie so širokou verejnou a komunikácie vo vnútri klubu, bližšie špecifikujem tri komunikačné nástroje: reportáže o činnosti sokoliarov v televíznej relácii Halali, sokoliarsky SPRAVODAJ a webová stránka www.sokoliar.sk.

Spravodaj vnútroklubový, ale aj verejnorospesný

Na trhu sú dostupné odborné poľovnícke a chovateľské periodiká, zväčša pravidelné mesačníky, v ktorých sa z času na čas objaví aj sokoliarska problematika. Ochrannárske a chovateľské organizácie vydávajú rôzne brožúrky, bulletiny, odborné publikácie i beletriu preto, aby mohli svoj záujem, či profesionálnu činnosť vykonávať zodpovednejšie a kvalitnejšie. Ale čo sokoliari? Stačí im jedenkrát do roka vytlačiť SPRAVODAJ? Stačí im vymieňať si názory iba na sokoliarskom podyatí? Stačí im poskytovať si dobré rady iba cez telefón? Podľa mňa, nestačí. Mimoriadny význam má vo väčších štátnych podnikoch, ale aj v súkromných firmách tzv. vnútropodniková tlač, teda firemné noviny, akési zrkadlo, ktoré nešetří kritikou. A taký by mal byť aj vnútroklubový spravodaj! Mal by prinášať praktické informácie pre člena klubu, rozhodnutia z členských schôdzí, odborné rady od skúsených sokoliarov, postrehy zo zahraničia, správy z IAF, či ďalších organizácií, ktoré priamo ovplyvňujú život

slovenského sokoliara, ako je MŽP SR, MPRV SR, ŠOP SR a pod. Spravodaj by mal ďalej prinášať fakty, postrehy z praktického života, návody na riešenia, legislatívnu poradňu a iné užitočné informácie o biológii, etológii a chove dravcov a samozrejme o skúsenostiach sokoliaroch. Terajší časopis zacieľuje aj na potenciálnych sponzorov, snaží sa osloviť zástupcov inštitúcií, ktoré sú viac-menej zainteresované do života sokoliarov. Teda akási všehochuť, čo nám však nezľahčuje prácu, práve naopak. Ideálne by bolo vydať ročne 2x spravodaj výhradne pre potreby členov klubu a 1x ročne sokoliarsky spravodaj určený pre širokú verejnosť a ostatné odborné minority. Potom by mohli sokoliari výraznejšie ovplyvňovať verejnú mienku, podporiť aktivity súvisiace so snahou o zápis sokoliarstva do reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska, ale aj intenzívne a vecne komunikovať vo vnútri klubu.

V súčasnej redakcii SOKOLIARA sa v spolupráci s členmi redakčnej rady snažíme vytvoriť časopis, ktorý sčasti obsahuje aj vyššie uvedené informácie, ale zároveň sa snaží byť časopisom, po ktorom siahne aj laická verejnosť (manželka sokoliara, deti).

Fotografia zobrazuje prezidenta SKS pri SPK Ing. Alojza Kaššáka pri filmovaní v Kazachstane, ktorý navštívil v roku 2011 v rámci sokoliarskej expedície (reportáž o expedícii bola v SOKOLIAR-ovi 01 a SOKOLIAR-ovi 02). Doniesol hodnotné zábery, z ktorých sme v tv relácii Halali odvysielali dve reportáže. Aj to je jedna z foriem prezentácie klubu a slovenského sokoliarstva.

Halali má vlastnosti poľovníckeho psa

Televízna relácia Halali patrí do kategórie ľahkých publicistických žánrov, programov „do pohody“, ku popoludňajšej káve. Má vlastnosti farbiara, kopova i tvrdohlavého jazvečika: tematicky ide dobre a dostatočne dlho po farbe, dokáže hlasito rozprávať v správny čas dôležité informácie, neúnavne odoláva a neuhýba od cieľa. Halali slúži verejnému záujmu, pretože informácie v relácii nie sú určené úzkej skupine, ale všetkým divákovi. Cieľom relácie je odrážať názorovú pluralitu v oblasti manažovania prírody a prinášať správy o prírode prostredníctvom odborníkov, ktorí sú za svoje rozhodnutia morálne aj zákonne zodpovední. A medzi nich patria aj členovia SKS pri SPK. Informovať prostredníctvom relácie Halali potrebujú aj sokoliari, aby vďaka svojim skúsenostiam otvorili dvere k poznávaniu prírody ostatným občanom. V mestách totiž žijú ľudia odtrhnutí od prírody a pre sokoliarov prirodzené veci považujú za zvrátené a hodné odsúdenia. Mesto je momentálne mienkotvorné, ovplyvňuje názory vidiečanov, cez sociálne siete obzvlášť názory mládeže.

Ďalším účinným propagačným prostriedkom je tričko s logom klubu. Počas návštevy v Kazachstane ho chalani darovali sokoliarskej legende Alikovi. Bez problémov si ho obliekol a prezentoval náš klub.

Internet - to je revír neobmedzených informácií

V súčasnosti je v oblasti elektronického marketingu možné využívať webové stránky, blogy, podcasting, sociálne siete a mobilné služby. Komunikáciu s verejnosťou možno nadviazať vo veľmi krátkej dobe a zároveň od nej získať okamžitú reakciu na daný podnet. Výhodou e-komunikácie je zameranie na cieľové skupiny s vysokou úspešnosťou, flexibilita pri potrebnej zmene načasovania podania informácie, ale aj vyhodnotenie komunikačnej kampane s presnými údajmi. Prostredníctvom e-informácií dokážu sokoliari poskytovať verejnosti, ale aj sami sebe, neobmedzené množstvo informácií, a to vďaka tomu, že internet nie je obmedzený priestorom (vysielacím časom, alebo počtom strán), na rozdiel od ostatných médií. Veľkou výhodou je možnosť čítania sokoliarskych kníh, časopisov, novín, sledovanie videí, tv programov, počúvanie rozhlasových staníc kedykoľvek v čase, ktorý vyhovuje recipientovi. Webová stránka www.sokoliari.sk poskytuje hodnoverné informácie včas, priamo k veci a cielene, za čo patrí vďaka tajomníkovi klubu Ing. Danielovi Harabovi.

Zaujímavou e-novoročenkou 2015 sa prezentoval sokoliar Lubomír Engler. Nápad, ktorý poteší nielen mužov, navyše fotografia približuje sokoliarstvo aj mladej generácii, do ktorej Lubko celkom určite ešte patrí...

Expozícia sokoliarskeho vzdelávania na Slovensku na Medzinárodnom sokoliarskom festivale v Abu Dhabi 2014: brožúrky, plagáty, roll-up, video. Jednotlivé propagačné prostriedky by bolo vhodné inovovať a aktualizovať minimálne 1x ročne.

K otázke zintenzívnenia komunikácie by sa všetci mali postaviť zodpovedne. A ako začať? No predovšetkým treba o tom hovoriť, a to na výročnej schôdzi, na webovom fóre, na stretnutiach, na konferenciách, v neformálnych rozhovoroch, pretože vraj ten, kto nekomunikuje, nie je! Nuž teda kričme: „Oróóó!...“

Sokoliarske strediská majú zelenú !

Ing. Alojz Kaššák

V zmysle stanov SKS pri SPK, § 14 máme svojich členov organizovaných v sokoliarskych strediskách. Ako vznikajú a ako je organizovaná činnosť ich členov si môžete prečítať na klubovej stránke www.sokoliari.sk, zoznam sokoliarskych stredísk nájdete aj na 38 str. tohto spravodaja.

23 stredísk

Momentálne máme v klube zaregistrovaných 23 stredísk, ktoré sú rozložené viacmenej po celom území Slovenska a združujú 4/5 členov čo je výborné, ale nie ideálne. Znovuobnovenie stredísk nie je samoučelné, ale zefektívňuje vnútroklubovú komunikáciu, informovanosť členov, ale i komunikáciu smerom navonok a prezentovanie aktivít klubu a sokoliatva ako takého.

Predĺžená ruka prezídia

Prostredníctvom predsedov stredísk sa dostávajú informácie i ku menej aktívnym členom, ktorí nemajú prístup k internetu, alebo sú pracovne viac zaneprázdnení, prípadne

pracujú v zahraničí a nemajú možnosť zúčastňovať sa klubových akcií. Aktívnu pomoc predsedov využívame i pri postupnej výmene členských preukazov, kde nám zhromažďujú údaje a fotografie a naopak bez nákladov na poštovné sa preukazy dostanú ku členom. Prostredníctvom nich sa zlepšila i evidencia dravcov, pretože najlepšie poznajú svojich členov a ich dravce. Niektoré strediská poriadajú počas roka osvetové a spoločenské akcie a strediskové stretnutia, za čo im treba vyjadriť poďakovanie. Chce to ešte zlepšiť informovanie prezídia a ostatných členov klubu o práci stredísk, možno i článkami do spravodaja SOKOLIAR. Verím, že v budúcom ročníku sa tieto články objavia a bude to zaujímavé čítanie.

Nezabúdajte fotiť

A ešte na záver, nezabudnite na fotodokumentáciu vašej činnosti. Článok s peknou fotkou má väčšiu výpovednú hodnotu a vieme sa ňou pochváliť i v iných médiách. Činnosti stredísk Zdar !

Predstavitelia SKS pri SPK (zoznam funkcií)

Z ustanovujúcej členskej schôdze SKS pri SPK konanej dňa 6.4.2013 vo Zvolene vyplýva:

ZA ČLENOV PREZÍDIA SKS PRI SPK BOLI ZVOLENÍ NASLEDOVNÍ ČLENOVIA:

prezident:	Ing. Alojz Kaššák
viceprezident pre vnútorné vzťahy:	Branislav Szmek
viceprezident pre zahraničné vzťahy a delegát IAF:	MVDr. Ladislav Molnár
tajomník:	Ing. Daniel Haraba
finančný hospodár:	Mgr. Jana Šmehýlová
poradca chovu:	Miroslav Micenko
osvetár:	Mgr. Pavol Michal
člen výboru pre veterinárnu problematiku :	MVDr. Peter Blaško

DO DOZORNEJ RADY SKS PRI SPK BOLI ZVOLENÍ NASLEDOVNÍ ČLENOVIA :

predseda:	Ing. Ján Hrušecký
člen:	Ing. Miroslav Mozoľa
člen:	Ing. Miroslav Ostrihoň

ZA ČLENOV PORADNÉHO ORGÁNU BOLI ZVOLENÍ NASLEDOVNÍ ČLENOVIA:

Ing. Viktor Zubaj, Ing. Ján Pilát, Ing. Ján Kebisek, Jozef Tomík, Lubomír Engler, Igor Takáč, Ing. Ivan Maroši, Jaroslav Kanát, Ing. Štefan Petrikovič, Ing. Peter Križan.

ZA SKÚŠOBNÝCH KOMISÁROV PRE SOKOLIARSKU SKÚŠKU BOLI ZVOLENÍ NASLEDOVNÍ ČLENOVIA:

Ing. Alojz Kaššák, Ing. Miroslav Ostrihoň, MVDr. Ladislav Molnár, Ing. Ivan Maroši, Miroslav Micenko, Mgr. Pavol Michal, MVDr. Ján Greguš, Lubomír Engler, Štefan Azari, Ing. Štefan Petrikovič, Ing. Ján Hrušecký, Ing. Ján Kebisek, MVDr. Peter Blaško, Mgr. Jana Šmehýlová, Jozef Tomík, Ing. Daniel Haraba, Ing. Miroslav Mozoľa

ZA ČLENOV LEGISLATÍVNEJ KOMISIE BOLI ZVOLENÍ NASLEDOVNÍ ČLENOVIA:

Branislav Szmek, Igor Takáč, Lubomír Engler

Fotofóóór

NU, POGODI !

Neuveriteľné! Zajac prenasleduje orla. Napriek našej investigatívnej snahe sa nám nepodarilo zistiť, kto je majiteľom tohto dravca... No neodsudzujme ho, možno je to nová forma výcviku, alebo len náhoda?

Sinice
založené
1991

TEAM IBO RÁD PRE VÁS PRACUJE!

**DOPRAJTE SI
VYŠŠÍ ŠTANDARD
A NAVŠTÍVTE NÁS!**

NAJVÄČŠIA POĽOVNÍCKA PREDAJŇA NA STREDNOM SLOVENSKU

**ZVOLENSKÁ
EUROPA**

IBO POĽOVNÍK ZVOLEN
v OC EUROPA,
na poschodí vedľa Dráčika

KOMPLETNÚ PONUKU produktov nájdete na www.ibo.sk

IBO s.r.o.
Bratislavská 50
911 05 **Trenčín**
tel. +421 32 74 84 000
e-mail: ibo@ibo.sk

IBO POĽOVNÍK
Bratislavská 123
911 05 **Trenčín**
tel. +421 32 74 84 040
e-mail: polovnik@ibo.sk

IBO LAUGARICIO
Belá 7271
911 01 **Trenčín**
tel. +421 905 193 613
e-mail: laugaricio@ibo.sk

IBO ZVOLEN
OC EUROPA, Nám. SNP 63
960 01 **Zvolen**
tel. +421 907 901 977
e-mail: zvolen@ibo.sk

IBO CZ s.r.o.
Drobného 558/45A
602 00 **Brno**
tel. +420 732 555 644
e-mail: brno@ibocz.cz

www.ibo.sk   www.FOTOPASCA.sk

NAŠE VÝROBKÝ NÁJDETE U VÝHRADNÝCH ŠPECIALIZOVANÝCH
PREDAJCOV A ONLINE NA WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

EL 50 DOKONALÝ NA ÚŽASNÉ OBJAVY

Strmé pobrežné útesy, tmavé lesy alebo oslepujúce púštne slnko. Na najnáročnejšiu výzvu pri pozorovaní vtákov môžete naraziť kedykoľvek a kdekoľvek. Máte však šťastie – ďalekohľad EL 50 od spoločnosti SWAROVSKI OPTIK vám pomôže odhaliť všetky tieto nečakané skvosty. Vďaka technológii SWAROVISION ponúka tento ďalekohľad vysoký kontrast, verné farby a dokonalý obraz, dokonca aj za šera. Umožní vám tiež spoľahlivo identifikovať vzácne vtáky na väčšie vzdialenosti. Vďaka sofistikovanému dizajnu ponúka dokonalú rovnováhu a manipuláciu. Užite si ešte intenzívnejšie vzácne okamihy – so spoločnosťou SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK